

ΟΔΗΓΟΣ “ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ”

*“Ενεργοί Αποτροπείς και Ενεργοί Παρατηρητές:
Προλαμβάνοντας την Έμφυλη Βία στη ζωή των
νέων”*

Φορέας Υλοποίησης:

Εταίροι:

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή

- 1.1 Σκοπός και ανάλυση έργου
- 1.2 Παρουσίαση ομάδων- στόχου

2. Μαθησιακές ανάγκες ανά ομάδα-στόχο

- 2.1 Αντικείμενο και στόχοι Έρευνας
- 2.2 Μέθοδος δειγματοληψίας
- 2.3 Το ερευνητικό Εργαλείο
- 2.4 Χρόνος διεξαγωγής της Έρευνας και τρόπος Συλλογής Δεδομένων
- 2.5 Αποτελέσματα της Έρευνας
- 2.6 Συμπεράσματα – Μαθησιακές Ανάγκες Νέων

3. Θεωρητικό Υπόβαθρο

- 3.1 Τύποι και Μορφές Έμφυλης Βίας
- 3.2 Οι «κύκλοι» της Έμφυλης βίας
- 3.3 Κατανοώντας τις προκλήσεις και τα εμπόδια για την αναφορά περιστατικών έμφυλης βίας από τα θύματα και από τους μάρτυρες

4. Βασικές Αρχές του «Ενεργού Παρατηρητή»

- 4.1 Ορισμός του «φαινομένου του παρατηρητή» (bystander effect)
- 4.2 «Ενεργός Παρατηρητής»: Ορισμός και Αξίες
- 4.3 «Ενεργοποιώντας» τον «Ενεργό Παρατηρητή»
 - 4.3.α Βήματα απόκρισης ενός «Ενεργού Παρατηρητή» σε περιστατικά βίας
 - 4.3.β Η προσέγγιση 5'D του «Ενεργού Παρατηρητή»
- 4.4 Στρατηγικές για την απόκριση σε διαφορετικούς τύπους καταστάσεων
 - 4.4.α Κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού
 - 4.4.β Μετά το περιστατικό
- 4.5 Τα οφέλη των «Ενεργών Παρατηρητών» και ο ρόλος τους στη δημιουργία μιας θετικής και χωρίς αποκλεισμούς κοινότητας
- 4.6 Υποστηρικτικές Δομές

5.Βιβλιογραφία

6.Παράρτημα:

- Εκπαιδευτικές Μέθοδοι για την προσέγγιση του «Ενεργού Παρατηρητή»
- Αποτελέσματα Έρευνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός και ανάλυση του Έργου

Ανάγκες και στόχοι

Σύμφωνα με την ΓΓΟΠΙΦ (23ο Ενημερωτικό σημείωμα) σημαντική διάσταση του φαινομένου της έμφυλης βίας είναι η δυσκολία εκτίμησης της έκτασής του, λόγω ανεπαρκούς αναφοράς των περιστατικών. Συχνά εκδηλώσεις έμφυλης βίας δεν αναγνωρίζονται ως κατακριτέες ή αξιόποινες πράξεις εξαιτίας ισχυρά παγιωμένων κοινωνικών στερεοτύπων (Γλυνιαδάκη, Κυριαζή & Μουρτζάκη, 2018), ή αναγνωρίζονται χωρίς να καταγγέλλονται λόγω ισχυρών πεποιθήσεων σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση και πρόληψη του φαινομένου.

Επίσης, πρωτοβουλίες με στόχο την κατάρτιση αλλά και την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα έμφυλης βίας μεταξύ εφήβων & νέων είναι εξαιρετικά περιορισμένες (1,2,3), ενώ παρεμβάσεις που να επιστρατεύουν γονείς ή κοινωνικούς λειτουργούς στην πρόληψη της έμφυλης βίας είναι μηδαμινές. Ακόμη, οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στους δράστες ως στρατηγική πρόληψης της έμφυλης βίας είναι ελάχιστες (4), ενώ οι ομάδες υψηλού κινδύνου να μετεξελιχθούν σε δράστες, όπως για παράδειγμα έφηβοι και νέοι με ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας ή/και αντικοινωνική συμπεριφορά, απουσιάζουν ολοκληρωτικά από το σχεδιασμό της στρατηγικής και των δράσεων πρόληψης της βίας με βάση το φύλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έργο στοχεύει να εισαγάγει πρακτικές που αξιοποιούν την άμεση συμμετοχή της κοινότητας ως καινοτόμο και απαραίτητο στοιχείο πρόληψης της έμφυλης βίας, για να καλύψει τις παρακάτω ανάγκες:

1. Την ανάγκη καταπολέμησης των αιτιών που οδηγούν σε απόκρυψη και μη αναφορά περιστατικών έμφυλης βίας από μάρτυρες περιστατικών.
2. Την ανάγκη ενίσχυσης πρωτοβουλιών για την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας, καθώς και διεύρυνσής τους με την προσθήκη νέων αποτελεσματικότερων προσεγγίσεων που να εστιάζουν στις πρώιμες μορφές της έμφυλης βίας και των εκδηλώσεων της στις νεαρές ηλικίες.
3. Την ανάγκη σχετικής κατάρτισης και ενίσχυσης δεξιοτήτων ατόμων με καταλυτικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση της κοινωνίας ενάντια στην έμφυλη βία, δηλαδή παρόχους υπηρεσιών εκπαίδευσης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής στήριξης των νέων (εκπαιδευτικοί, επαγγελματίες του τομέα της νεολαίας, κοινωνικοί λειτουργοί)
4. Ανάγκη αναγνώρισης του ρόλου της κοινότητας στη διαιώνιση της έμφυλης βίας, αλλά και της ανάδειξης και αξιοποίησης του δυναμικού της κοινότητας στην πρόληψη της έμφυλης βίας και την προστασία έναντι των εκδηλώσεών της

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δράσεις

Οι Δράσεις του Έργου κατανέμονται σε δύο ευρύτερες ομάδες: i) τις δράσεις εκπαιδευτικού χαρακτήρα, καθώς και ii) τις δράσεις που εντάσσονται σε μια ευρεία καμπάνια ευαισθητοποίησης

Δράσεις Εκπαιδευτικού χαρακτήρα

Οι δράσεις εκπαιδευτικού χαρακτήρα αποσκοπούν στην παροχή των κατάλληλων εκπαιδευτικών εφοδίων στους ωφελούμενους ώστε να δρουν ως «ενεργοί αποτροπείς», δηλαδή να παρεμβαίνουν έγκαιρα για την ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη νέων που εμφανίζουν βίαιη συμπεριφορά, και ως «ενεργοί παρατηρητές», δηλαδή να μπορούν να αποτρέπουν αποτελεσματικά και με ασφάλεια περιστατικά έμφυλης βίας.

Οι δράσεις αυτής της ομάδας περιλαμβάνουν:

- α) Διερεύνηση των γνώσεων ανά ομάδα-στόχο όσον αφορά βασικές γνώσεις για την Έμφυλη Βία,
- β) Δημιουργία Εκπαιδευτικών Οδηγών για την προσέγγιση του “Ενεργού Παρατηρητή” και του “Ενεργού Αποτροπέα” που θα χρησιμεύσουν ως εκπαιδευτικό υλικό,
- γ) Υλοποίηση εκπαιδευτικών εργαστηρίων για κάθε ομάδα-στόχο, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της κάθε μιας, οργανωμένων στους δύο κεντρικούς άξονες του Έργου, ήτοι την προσέγγιση του “Ενεργού Παρατηρητή” και του “Ενεργού Αποτροπέα”.

Καμπάνια Ευαισθητοποίησης

Η καμπάνια ευαισθητοποίησης περιλαμβάνει τις εξής δράσεις:

α) Συλλογή μαρτυριών/blog stories: Ανοιχτή πρόσκληση για την ανώνυμη υποβολή μαρτυριών υπό τη μορφή BlogStories από νέους ανθρώπους (15-26 ετών) από περιστατικά έμφυλης βίας, στα οποία είτε υπήρξαν μάρτυρες/υπέπεσαν στην αντίληψή τους, είτε βίωσαν οι ίδιοι. Οι ιστορίες που συλλέχθηκαν αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης και κίνητρο ενεργοποίησης των νέων για τη συμμετοχή τους στις δράσεις της καμπάνιας.

β) Διαγωνισμός & Εκθέσεις Φωτογραφίας: Τη δεύτερη δράση της καμπάνιας αποτελεί η προκήρυξη διαγωνισμού φωτογραφίας που προσκαλεί νέους από όλη την Ελλάδα να καταγράψουν τον τρόπο που βλέπουν οι ίδιοι την έμφυλη βία και τις συνέπειές τους. Οι δύο καλύτερες φωτογραφίες, που θα αναδειχθούν μέσω ανοιχτής στο κοινό διαδικτυακής ψηφοφορίας, θα λάβουν χρηματικό έπαθλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.2 Παρουσίαση ομάδων-στόχου

Το Έργο εστιάζει σε ειδικές πτυχές του πολύπλευρου φαινομένου της έμφυλης βίας και συγκεκριμένα στην έμφυλη βία στην εφηβεία και τη νεαρή ενήλικη ζωή που λαμβάνει χώρα στο χώρο του Σχολείου και του Πανεπιστημίου, σε όλες τις σχετικές εκφάνσεις (λεκτική, ψυχολογική, συναισθηματική, σωματική, σεξουαλική, διαδικτυακή). Παράλληλα, οι δράσεις του Έργου φιλοδοξούν να ενισχύσουν παρεμβάσεις πρόληψης της έμφυλης βίας και όχι αντιμετώπισης των συνεπειών της.

Δεδομένων των παραπάνω, οι ομάδες-στόχο του έργου διαμορφώνονται ως εξής:

A) Απώτερες ομάδες-στόχου (δηλαδή οι τελικοί αποδέκτες των ωφελειών των παρεμβάσεων πρόληψης που προτείνει το Έργο)

I. Νέοι (15-26 ετών) με υψηλό κίνδυνο να υποστούν μορφές έμφυλης βίας

II. Νέοι (15-26 ετών) με υψηλό κίνδυνο να εξελιχθούν σε δράστες έμφυλης βίας

B) Καταλυτικές ομάδες-στόχου (δηλαδή οι ομάδες στις οποίες απευθύνονται άμεσα οι δράσεις του Έργου, και των οποίων η εμπλοκή και συνεισφορά είναι απολύτως απαραίτητες για να μπορέσουν οι παρεμβάσεις πρόληψης που προτείνει το Έργο να ωφελήσουν ουσιαστικά τις απώτερες ομάδες-στόχου)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Ομάδες σε «θέσεις-κλειδιά» για να δρουν ως «Ενεργοί Αποτροπείς» και «Ενεργοί Παρατηρητές» (ήτοι άτομα σε θέσεις που τους επιτρέπουν να έχουν πρόσβαση στο υπόβαθρο και το οικογενειακό ιστορικό εφήβων και νεαρών ενηλίκων, να παρατηρούν όχι απλά μεμονωμένες συμπεριφορές, αλλά την εξέλιξη αυτών στο χρόνο και να έχουν δύναμη επιρροής στα κίνητρα και τη συμπεριφορά εφήβων και νεαρών ενηλίκων λόγω της θέσης τους):

- i. Εκπαιδευτικοί
- ii. Επαγγελματίες του τομέα της νεολαίας (youth workers)
- iii. Κοινωνικοί λειτουργοί

II. Ειδικές ομάδες του πληθυσμού με δυναμικό δράσης ως «Ενεργοί Αποτροπείς» ή «Ενεργοί Παρατηρητές», (ήτοι άτομα από τον στενό κοινωνικό κύκλο εφήβων και νεαρών ενηλίκων [δυσνητικών] δραστήων ή θυμάτων, που μπορούν να παρατηρούν την εξέλιξη συμπεριφορών τους, και να έχουν επιρροή στα κίνητρα και τη συμπεριφορά τους λόγω της ιδιότητάς τους):

- i. Γονείς
- ii. Ομάδες συνομηλίκων (15-26 ετών)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

2.1 Αντικείμενο και στόχοι Έρευνας

Η διεξαγωγή της έρευνας αποσκοπεί στη διερεύνηση και επεξεργασία των μαθησιακών αναγκών ανά ομάδα στόχο που αποτελέσουν τη βάση της εκπόνησης του εκπαιδευτικού υλικού και των δράσεων του Έργου με σκοπό την ανάπτυξη και ενίσχυση των απαραίτητων δεξιοτήτων στους ωφελουμένους για να μπορούν να δρουν αποτελεσματικά ως «Ενεργοί αποτροπείς» και «Ενεργοί Παρατηρητές».

Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση των μαθησιακών αναγκών στηρίζεται στους ακόλουθους άξονες:

1. «Ενεργοί Αποτροπείς»: Προσδιορισμός αναγκών σχετικά με:
 - την καλλιέργεια γνώσεων/δεξιοτήτων αναγνώρισης προειδοποιητικών ενδείξεων επιθετικότητας,
 - την κατανόηση παραγόντων και συνθηκών κινδύνου για την εκδήλωση επιθετικότητας,
 - τις ικανότητες προσέγγισης ατόμων που εμφανίζουν σημάδια βίαιης συμπεριφοράς
 - τις γνώσεις μέσων, φορέων και πρωτοβουλιών παροχής υποστήριξης σε άτομα υψηλού κινδύνου βιαιοπραγίας.
2. «Ενεργοί Παρατηρητές»: Προσδιορισμός αναγκών ως προς:
 - τις γνώσεις/δεξιότητες αναγνώρισης περιστατικών και μορφών Έμφυλης Βίας,
 - την καταπολέμηση διστακτικότητας και των εμποδίων ενεργού παρέμβασης,
 - τις γνώσεις/δεξιότητες κατάλληλων τρόπων παρέμβασης και
 - τις γνώσεις μέσων, φορέων και πρωτοβουλιών παροχής υποστήριξης σε θύματα βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

2.2. Μέθοδος δειγματοληψίας

Η επιλογή του δείγματος της κάθε ομάδας- στόχου έγινε με τυχαία δειγματοληψία. Οφείλουμε όμως να επισημάνουμε ότι τα συμπεράσματα, τα οποία ακολουθούν, δεν μπορούν να γενικευτούν στον ειδικό αυτό πληθυσμό, καθώς το δείγμα έχει περιορισμένη αντιπροσωπευτικότητα (αριθμητικά, γεωγραφικά και σύμφωνα με την ακολουθούμενη μέθοδο δειγματοληψίας).

2.3. Το ερευνητικό Εργαλείο

Για τη διεξαγωγή της έρευνας, καταρτίστηκαν ξεχωριστά ερωτηματολόγια για την κάθε ομάδα στόχου και απεστάλησαν ηλεκτρονικά. Για την ανάπτυξη και την αποστολή των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκε το google forms καθώς αποτελεί μία απλή και αποτελεσματική μέθοδο μαζικής αποστολής ερωτηματολογίου, διασφάλισης ανώνυμων απαντήσεων και ασφαλούς συλλογής των δεδομένων.

Τα ερωτηματολόγια δομήθηκαν με τέτοιο τρόπο προκειμένου να διευκολυνθεί η εξέταση συγκεκριμένων μαθησιακών αναγκών ανά ομάδα-στόχο (α. νέοι β. γονείς γ. εκπαιδευτικοί δ. κοινωνικοί λειτουργοί ε. youth workers). Οι επιμέρους ερωτήσεις είναι προσαρμοσμένες στην κάθε ομάδα στόχο, αλλά η δομή, η λογική και τα αντικείμενα υπό διερεύνηση είναι κοινά για όλα τα ερωτηματολόγια. Συγκεκριμένα, τα αντικείμενα υπό διερεύνηση ήταν τα εξής: Γνώσεις μορφών έμφυλης βίας, Αναγνώριση περιστατικών έμφυλης βίας, Κατανόηση αιτιών και συνεπειών έμφυλης βίας, Αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας με ασφαλή και αποτελεσματικό τρόπο, Γνώση υποστηρικτικών δομών, Αυτοαξιολόγηση δεξιοτήτων & αυτοαναφερόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

2.4 Χρόνος διεξαγωγής της Έρευνας και τρόπος Συλλογής Δεδομένων

Η έρευνα ξεκίνησε από τον Ιούνιο του 2022, μέσα από τη διάχυση των ερωτηματολογίων προς τις ομάδες στόχου και η ασφαλής συλλογή των δεδομένων επιτεύχθηκε μέσα από την αξιοποίηση του google forms που χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη και τη διάχυση των ερωτηματολογίων, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

2.5 Αποτελέσματα της Έρευνας

Την ολοκλήρωση της συλλογής των δεδομένων για όλες τις ομάδες- στόχους ακολούθησε η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά ομάδα-στόχο από τον αντίστοιχο εταίρο, μέσα από την αξιοποίηση μεθόδων περιγραφικής στατιστικής. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτών εντοπίστηκαν και καταγράφηκαν οι πιθανότερες μαθησιακές ανάγκες κάθε ομάδας αναφορικά με καίριες πλευρές της Έμφυλης Βίας: α) γνώση βασικών τύπων και μορφών β) κατανόηση γενεσιουργών αιτιών, συντελεστικών παραγόντων και συνεπειών της Έμφυλης βίας γ) ικανότητα αναγνώρισης συμπεριφορών που να καταδεικνύουν ότι κάποιο άτομο υφίσταται ή διαπράττει Έμφυλη βία δ) ικανότητες αποτελεσματικής και ασφαλούς αντίδρασης σε περιστατικά έμφυλης βίας ε) γνώση υποστηρικτικών δομών και φορέων.

Αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ερευνών παρουσιάζεται στα Παραρτήματα, στο τέλος του Οδηγού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

2.6 Συμπεράσματα – Μαθησιακές Ανάγκες ανά ομάδα-στόχο

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται τα συμπεράσματα σχετικά με τις γνώσεις και τις μαθησιακές ανάγκες των νέων όσον αφορά τις ακόλουθες πτυχές που σχετίζονται με την Έμφυλη Βία:

Προσωπικά στοιχεία

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, η ομάδα των νέων που φαίνεται να έχει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σε θέματα έμφυλης βίας έχει ως επί το πλείστον τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: είναι γυναίκες, ηλικίας 18-25 και ζουν σε μεγάλες πόλεις.

Με βάση αυτά τα αποτελέσματα, μαθησιακές ανάγκες που εντοπίζουμε είναι:

- Ενδυνάμωση της συμμετοχής των ανδρών στην πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας: Προκειμένου να επιτευχθεί η δραστική μείωση και εξάλειψη ανάλογων περιστατικών, χρειάζεται η καλλιέργεια της πεποίθησης στους άντρες, μέσα από το πλαίσιο της οικογένειας και των φορέων τυπικής εκπαίδευσης, ότι το συγκεκριμένο ζήτημα τους αφορά όσο και τις γυναίκες, γεγονός που θα συμβάλει στην πιο ενεργή εμπλοκή τους σε δράσεις ενημέρωσης σχετικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.
- Παροχή περισσότερων ευκαιριών για ενημέρωση σε νέους που ζουν σε πιο απομακρυσμένες περιοχές: Δεδομένου ότι για τη μείωση και εξάλειψη περιστατικών έμφυλης βίας, είναι αναγκαία η αποφυγή αποκλεισμού πληθυσμιακών ομάδων, είναι απαραίτητη η συμπερίληψη όσο το δυνατόν περισσότερων νέων, ακόμα και σε απομακρυσμένες ή ακριτικές περιοχές σε δράσεις σφαιρικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης επάνω στο ζήτημα, μέσω της αξιοποίησης του Διαδικτύου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Γνώση Μορφών Έμφυλης Βίας

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας στο σχετικό πεδίο, ορισμένες πιθανές μαθησιακές ανάγκες των νέων περιλαμβάνουν:

- Κατανόηση των μορφών, της συχνότητας και των επιπτώσεων της Έμφυλης Βίας και ιδίως της οικονομικής: Οι νέοι μπορούν να επωφεληθούν από την εκμάθηση των τρόπων με τους οποίους η οικονομική βία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μορφή ελέγχου και εξαναγκασμού, τον επιπολασμό του φαινομένου, αλλά και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην οικονομική σταθερότητα και ανεξαρτησία ενός ατόμου.
- Αναγνώριση των σημαδιών κοινωνικής απομόνωσης: Οι νέοι πρέπει να γνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους οι δράστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν την κοινωνική απομόνωση ως μορφή κακοποίησης και πώς να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν αυτό το ζήτημα εάν συμβαίνει στους ίδιους ή σε κάποιον που γνωρίζουν.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων υγιών σχέσεων: Σημαντικό κεφάλαιο αποτελεί η εκμάθηση για τη σημασία της συναίνεσης, της επικοινωνίας και του αμοιβαίου σεβασμού στις σχέσεις, καθώς και για τον τρόπο δημιουργίας και διατήρησης υγιών ορίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Αναγνώριση Περιστατικών Έμφυλης Βίας

Σε γενικές γραμμές το προφίλ ενός ατόμου που υφίσταται Έμφυλη Βία, βάσει του συνόλου αποκρίσεων που λάβαμε, είναι ένα άτομο εξαιρετικά συνεσταλμένο ή/και κοινωνικά απομονωμένο, το οποίο παρουσιάζει διάφορα σημάδια άγχους, φόβου ή και κατάθλιψης και διακρίνεται από συνεχή απολογητική συμπεριφορά. Στον αντίποδα, το προφίλ ενός ατόμου που είναι δράστης Έμφυλης Βίας, έτσι όπως αυτό διαγράφεται από τις απαντήσεις των νέων, είναι ένα άτομο που σε γενικές γραμμές είναι αλαζονικό, αυταρχικό, συχνά επιθετικό και με δυσκολία να ελέγξει τον παρορμητισμό και τον θυμό του. Συμπεριφέρεται ή εκφράζεται με τρόπο υποτιμητικό προς τους άλλους, συχνά εκφράζει μισογυνιστικές ή ρατσιστικές ιδέες και θεωρεί τον εαυτό του αυθεντία. Επίσης, θέλει να έχει πάντα τον έλεγχο ενώ συχνά χειραγωγεί και υποτιμά την/τον σύντροφό του.

Εν γένει, οι νέοι που συμμετείχαν στην έρευνα μπόρεσαν να κατονομάσουν σωστά αρκετά μεγάλο εύρος συμπεριφορών και ενδείξεων που θα μπορούσαν να κρούσουν τον κώδωνα κινδύνου ότι κάποιο άτομο υφίσταται Έμφυλη βία ή είναι δράστης Έμφυλης βίας. Ωστόσο, λίγα άτομα ανέφεραν ότι τάσεις επιθετικότητας μπορεί εντοπίζονται και σε θύματα βίας, και ακόμη λιγότερα ότι εκδηλώσεις χαμηλής αυτοπεποίθησης, ψυχολογικά προβλήματα και ιστορικό κακοποίησης στην οικογένεια ή άλλου τύπου προσωπικά προβλήματα, μπορεί να αποτελούν ενδείξεις ότι ένα άτομο είναι ενδεχομένως δράστης Έμφυλης Βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Σε γενικές γραμμές το προφίλ ενός ατόμου που υφίσταται Έμφυλη Βία, βάσει του συνόλου αποκρίσεων που λάβαμε, είναι ένα άτομο εξαιρετικά συνεσταλμένο ή/και κοινωνικά απομονωμένο, το οποίο παρουσιάζει διάφορα σημάδια άγχους, φόβου ή και κατάθλιψης και διακρίνεται από συνεχή απολογητική συμπεριφορά. Στον αντίποδα, το προφίλ ενός ατόμου που είναι δράστης Έμφυλης Βίας, έτσι όπως αυτό διαγράφεται από τις απαντήσεις των νέων, είναι ένα άτομο που σε γενικές γραμμές είναι αλαζονικό, αυταρχικό, συχνά επιθετικό και με δυσκολία να ελέγξει τον παρορμητισμό και τον θυμό του. Συμπεριφέρεται ή εκφράζεται με τρόπο υποτιμητικό προς τους άλλους, συχνά εκφράζει μισογυνιστικές ή ρατσιστικές ιδέες και θεωρεί τον εαυτό του αυθεντία. Επίσης, θέλει να έχει πάντα τον έλεγχο ενώ συχνά χειραγωγεί και υποτιμά την/τον σύντροφό του.

Εν γένει, οι νέοι που συμμετείχαν στην έρευνα μπόρεσαν να κατονομάσουν σωστά αρκετά μεγάλο εύρος συμπεριφορών και ενδείξεων που θα μπορούσαν να κρούσουν τον κώδωνα κινδύνου ότι κάποιο άτομο υφίσταται Έμφυλη βία ή είναι δράστης Έμφυλης βίας. Ωστόσο, λίγα άτομα ανέφεραν ότι τάσεις επιθετικότητας μπορεί εντοπίζονται και σε θύματα βίας, και ακόμη λιγότερα ότι εκδηλώσεις χαμηλής αυτοπεποίθησης, ψυχολογικά προβλήματα και ιστορικό κακοποίησης στην οικογένεια ή άλλου τύπου προσωπικά προβλήματα, μπορεί να αποτελούν ενδείξεις ότι ένα άτομο είναι ενδεχομένως δράστης Έμφυλης Βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Φαίνεται πως στην αντίληψη των νέων ο θύτης και το θύμα αποτελούν 2 διαμετρικά αντίθετους πόλους, καθένας με το δικό του στερεοτυπικό προφίλ, γεγονός το οποίο καταδεικνύει ελλιπή κατανόηση τόσο όσον αφορά στις πιθανές αλλαγές στη συμπεριφορά του δράστη (και αντίστοιχα του θύματος) στα πλαίσια του «κύκλου της βίας», όσο και του γεγονότος ότι ένας θύτης βίας, έχει περισσότερες πιθανότητες να έχει βρεθεί στη θέση του θύματος στο παρελθόν σε σχέση με κάποιο τυχαία επιλεγμένο άτομο από τον πληθυσμό, στα πλαίσια του «φαύλου κύκλου της βίας».

Κρίνοντας από τα παραπάνω ευρήματα της έρευνας, οι μαθησιακές ανάγκες των ερωτηθέντων περιλαμβάνουν:

- Κατανόηση του «φαύλου κύκλου της βίας»: Πρέπει να δοθεί έμφαση στο ότι ένα ιστορικό θυματοποίησης και έκθεσης στη βία, καθώς και ιστορικό συναισθηματικών/ψυχολογικών προβλημάτων, μπορεί να αποτελέσουν παράγοντες κινδύνου για την ανάπτυξη επιθετικής συμπεριφοράς αργότερα. Εν γένει, είναι σημαντικό για τους νέους να κατανοήσουν την αιτιοπαθογένεια της διαγενεακής μεταβίβασης της βίας, στα πλαίσια ενός «φαύλου κύκλου», βασική αρχή του οποίου είναι το ότι «η βία φέρνει βία».
- Αναγνώριση ενδείξεων τραύματος και ψυχολογικών προβλημάτων: Προκειμένου να εντοπιστούν άτομα που έχουν μεγαλύτερο ρίσκο να διαπράξουν βία λόγω φύλου, είναι σημαντικό για τους νέους να μπορούν να αναγνωρίζουν τα σημάδια τραύματος και ψυχολογικών προβλημάτων, όπως η χαμηλή αυτοπεποίθηση εκτίμηση, άγχος και κατάθλιψη ως την απαρχή του προβλήματος, και τις αντίστοιχες αντιδράσεις, όπως η οχύρωση του «εγώ», η εναντιωματική συμπεριφορά και η δυσκολία στη σύναψη λειτουργικών σχέσεων ως τα συμπτώματα που αν αντιμετωπιστούν έγκαιρα, μπορούν να θεραπευθούν.
- Κατανόηση του ρόλου του τραύματος στη διάπραξη βίας: Είναι επίσης σημαντικό για τους νέους να κατανοήσουν ότι το τραύμα και τα ψυχολογικά προβλήματα δεν αποτελούν δικαιολογίες για τη διάπραξη βίας και ότι τα άτομα εξακολουθούν να είναι υπεύθυνα για τις πράξεις τους. Ωστόσο, η κατανόηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει το τραύμα στη διάπραξη βίας μπορεί να βοηθήσει στην ενημέρωση για πιο αποτελεσματικές προσπάθειες πρόληψης και παρέμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Κατανόηση αιτιών και συνεπειών Έμφυλης βίας

ΑΙΤΙΑ

Στο ερώτημα σχετικά με τις βασικές αιτίες της Έμφυλης βίας, τα μεγαλύτερα ποσοστά αναφορών συγκέντρωσαν φαινόμενα που αντιστοιχούν πράγματι σε πρωταρχικές αιτίες της Έμφυλης Βίας, έτσι όπως αυτές αναγνωρίζονται από την IASC του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ωστόσο, από τη συνδυαστική αξιολόγηση όλων των φαινομένων που αναφέρθηκαν, καθώς και όλων των ερωτήσεων του αντίστοιχου πεδίου διαπιστώσαμε μια σχετική σύγχυση ως προς τα φαινόμενα που αποτελούν βασικές αιτίες και αυτά που αποτελούν συντελεστικούς παράγοντες της Έμφυλης Βίας.

Οι αιτίες ρίζας αναφέρονται στους υποκείμενους, θεμελιώδεις λόγους για τους οποίους υπάρχει πρόβλημα ή πρόβλημα. Είναι τα βαθιά ριζωμένα, δομικά ζητήματα που δημιουργούν ένα συγκεκριμένο πρόβλημα. Στο πλαίσιο της βίας με βάση το φύλο (GBV), οι βαθύτερες αιτίες μπορεί να περιλαμβάνουν κοινωνικές στάσεις και πεποιθήσεις που δεν εκτιμούν τις γυναίκες, πολιτιστικούς και κοινωνικούς κανόνες που προάγουν την ανισότητα των φύλων και την έλλειψη πίστης στα ίσα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους.

Οι παράγοντες που συμβάλλουν, από την άλλη πλευρά, αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιστάσεις ή συνθήκες που μπορούν να αυξήσουν την πιθανότητα εμφάνισης προβλήματος ή προβλήματος. Είναι οι άμεσες, κοντινές αιτίες που συμβάλλουν στο πρόβλημα. Στο πλαίσιο της GBV, οι παράγοντες που συμβάλλουν μπορεί να περιλαμβάνουν πράγματα όπως η κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών, η φτώχεια και η έλλειψη νομικής προστασίας κατά της GBV.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Επίσης, εάν δεν αντιμετωπιστούν οι βαθύτερες αιτίες, ο κίνδυνος επανεμφάνισης του προβλήματος ή του προβλήματος θα παραμείνει υψηλός ακόμη και μετά την αντιμετώπιση των παραγόντων που συμβάλλουν. Η αντιμετώπιση τόσο των βασικών αιτιών όσο και των παραγόντων που συμβάλλουν μπορεί να διασφαλίσει ότι το πρόβλημα δεν θα επανεμφανιστεί στο μέλλον ή ότι μπορεί να ελαχιστοποιηθεί.

Βάσει των απαντήσεων των νέων, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι νέοι φαίνονται αρκετά καλά ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι σε σχέση τις ψυχολογικές, σωματικές και κοινωνικές τις συνέπειες της Έμφυλης Βίας, όπως η κατάθλιψη και το άγχος σε όλες τους τις εκφάνσεις, το μετατραυματικό στρες και σωρεία (ψυχο)σωματικών προβλημάτων. Ωστόσο, και πάλι διακρίνουμε μια ελλιπή γνώση σε σχέση με τις οικονομικές συνέπειες της Έμφυλης Βίας, όπως για παράδειγμα η ανεργία.

Με βάση αυτά τα αποτελέσματα, μαθησιακές ανάγκες που εντοπίζουμε είναι:

- **Αποσαφήνιση μεταξύ «βασικών αιτιών» και «συντελεστικών παραγόντων» της Έμφυλης Βίας:** Είναι σημαντικό οι νέοι να μπορούν να κάνουν διάκριση μεταξύ των βαθύτερων αιτιών και των συντελεστικών παραγόντων ενός προβλήματος, προκειμένου αυτό να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Η κατανόηση και η καταπολέμηση των βαθύτερων αιτιών ενός προβλήματος είναι απαραίτητη για τη δημιουργία μακροπρόθεσμων, βιώσιμων λύσεων, ενώ η αντιμετώπιση των συντελεστικών παραγόντων μπορεί να προσφέρει άμεση ανακούφιση ή να οδηγήσει σε ορισμένα προληπτικά μέτρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

- **Διεύρυνση της κατανόησης για τις συνέπειες της βίας με βάση το φύλο:** Στην εκμάθηση για τις πιθανές επιπτώσεις της βίας, πέρα από τις σωματικές, ψυχολογικές, και κοινωνικές συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών επιπτώσεων της βίας και πώς αυτές μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εμπόδιο στην ικανότητα ενός ατόμου να συντηρεί τον εαυτό του και την οικογένειά του και κατ'επέκταση στην ουσιαστική ελευθερία του.
- **Αναγνώριση των μακροπρόθεσμων συνεπειών:** Η βία με βάση το φύλο μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες που εκτείνονται πέρα από τα άμεσα επακόλουθα της βίας. Είναι σημαντικό για τους νέους να κατανοήσουν αυτές τις μακροπρόθεσμες συνέπειες και να γνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να υποστηρίξουν τους επιζώντες καθώς αναρρώνουν ψυχικά και σωματικά και ξαναχτίζουν τη ζωή τους.
- **Διερεύνηση του ρόλου της κοινότητας στη γένεση ορισμένων συνεπειών της Έμφυλης Βίας:** Η βία με βάση το φύλο μπορεί επίσης να έχει κοινωνικές συνέπειες, όπως η ο στιγματισμός, οι διακρίσεις και η κοινωνική αποξένωση. Μια αποτελεσματική εκπαιδευτική δράση σχετικά με την Έμφυλη Βία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους η ίδια η κοινωνία συμβάλλει στις συνέπειες της έμφυλης βίας (όπως πχ η διαιώνιση στερεοτύπων με βάση το φύλο, η κουλτούρα της αποσιώπησης, η έλλειψη υποστηρικτικών δομών κλπ), καθώς και μια διερεύνηση των προσεγγίσεων, με τις οποίες άτομα και οργανώσεις μπορούν να αντιταχθούν στους παράγοντες αυτούς και να υποστηρίξουν τους επιζώντες της βίας λόγω φύλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Αντιμετώπιση Περιστατικών Έμφυλης Βίας

Από τις απαντήσεις των νέων σχετικά με τα βήματα των ψυχολογικών πρώτων βοηθειών εντοπίζουμε μια αδυναμία στην ικανότητα αποτελεσματικής και κατάλληλης υποστήριξης ατόμων που αντιμετωπίζουν μια συναισθηματική κρίση μετά από ένα τραυματικό γεγονός, σε περίπου 1 στα 2 άτομα.

Παρομοίως, από τις αποκρίσεις που δόθηκαν σε σχέση με τις αντιδράσεις των νέων σε ένα υποθετικό σενάριο παροχής στήριξης σε κάποιο φίλο/η που μόλις αποκάλυψε ότι είναι θύμα έμφυλης βίας οι περισσότεροι νέοι θα προσέγγιζαν την κατάσταση αποτελεσματικά κατά κύριο λόγο, δείχνοντας δηλαδή ευαισθησία, ενσυναίσθηση, και διάθεση συμπαράστασης, ωστόσο πάνω από τους μισούς θα επέλεγαν επίσης κάποιες λιγότερο αποτελεσματικές ή και ενδεχομένως επιζήμιες αποκρίσεις.

Βάσει των αποτελεσμάτων αυτών εντοπίζουμε τις κάτωθι μαθησιακές ανάγκες:

- **Κατανόηση των τεσσάρων βημάτων των Ψυχολογικών Πρώτων Βοηθειών:** Είναι σημαντικό για τους νέους να κατανοήσουν τα τέσσερα βήματα της PFA (προετοιμασία, παρατήρηση, ακρόαση και σύνδεση), καθώς και την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένας/μια επιζών/επιζήσασα τη στιγμή που αποκαλύπτει τις τραυματικές του εμπειρίες στην πρώτη του έκκληση για βοήθεια. Επίσης, είναι σημαντικό να καλλιεργήσουν δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση, η παρατηρητικότητα, οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η κριτική σκέψη, η διπλωματικότητα κ.ά. ώστε να είναι σε θέση να παράσχουν την κατάλληλη υποστήριξη σε άτομα που βρίσκονται σε κρίση μετά από ένα τραυματικό γεγονός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

- **Αναγνώριση των περιορισμών της PFA:** Οι νέοι πρέπει να κατανοήσουν ότι η PFA δεν είναι μια ψυχοθεραπευτική μέθοδος, αλλά ότι έχει σχεδιαστεί για να παρέχει άμεση υποστήριξη και όχι μακροχρόνια θεραπεία.
- **Κατανόηση της σημασίας του σεβασμού των ορίων:** Οι νέοι θα πρέπει να κατανοήσουν τη σημασία του σεβασμού των ορίων των ανθρώπων που έχουν βιώσει ένα τραυματικό γεγονός και θα πρέπει να γνωρίζουν ότι ορισμένες ενέργειες, όπως η εμπλοκή της αστυνομίας χωρίς να το έχει ζητήσει το ίδιο το θύμα πρώτα, η αγκαλιά ή η έναρξη επαφής, μπορεί να είναι ακατάλληλες ή επιβλαβείς. Οι νέοι θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν τη σημασία της αναζήτησης επαγγελματικής βοήθειας όταν είναι απαραίτητο, κατανοώντας, ωστόσο, πρώτα ότι η απόφαση θα πρέπει να λαμβάνεται με πρωτοβουλία του ίδιου του επιζώντα.

Σε σχέση με τις υποθετικές ενέργειες των νέων ως παρατηρητών ενός περιστατικού έμφυλης βίας, τα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά καθώς στην πλειοψηφία τους οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι θα αναλάμβαναν ενεργό ρόλο προβαίνοντας σε μια σειρά αποτελεσματικών και ασφαλών ενεργειών. Παρ' όλα αυτά περίπου 1 στους 4 νέους (25,2%) επέλεξε ένα συνδυασμό θεμιτών και μη θεμιτών ενεργειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Υπάρχουν πολλές γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να καλλιεργήσουν οι νέοι για να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά και με ασφάλεια σε περιστατικά βίας λόγω φύλου ως ενεργοί παρατηρητές:

- **Ικανότητα αναγνώρισης πότε κάποιος βρίσκεται σε ρόλο παρατηρητή:** αφορά στην κατανόηση των διαφόρων τρόπων με τους οποίους κάποιος μπορεί να είναι παρών κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού βίας χωρίς να πλήττεται ο ίδιος, καθώς και τα πιθανά εμπόδια ή ανασταλτικούς παράγοντες που μπορεί να τον αποτρέψουν να αναλάβει δράση (π.χ φόβος, αβεβαιότητα, εκδηλώσεις ψυχολογίας της μάζας, όπως η πεποίθηση ότι κάποιος άλλος θα αναλάβει δράση). Επιπλέον, η κατανόηση των διαφόρων μορφών βίας και της συγκεκριμένης δυναμικής της κατάστασης μπορεί να είναι κρίσιμη για τον προσδιορισμό του πότε κάποιος είναι παρατηρητής με δυναμικό κατάλληλης παρέμβασης.
- **Ικανότητα προσδιορισμού της καταλληλότερης μορφής απόκρισης:** αφορά στην κατανόηση ότι υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα παρέμβασης, όπως άμεση και έμμεση, και ότι διαφορετικές μορφές παρέμβασης είναι κατάλληλες ανάλογα με την κατάσταση, το είδος της βίας και τις ειδικές ανάγκες του θύματος. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι απαραίτητη η άμεση παρέμβαση, όπως η σωματική παρέμβαση ή η κλήση για βοήθεια, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, η έμμεση παρέμβαση, όπως η παροχή συναισθηματικής υποστήριξης ή η προσφορά βοήθειας στο θύμα να βρει πόρους, μπορεί να είναι πιο κατάλληλη. Επιπλέον, η αναγνώριση των πιθανών κινδύνων που σχετίζονται με τις διάφορες μορφές παρέμβασης, όπως η επιδείνωση της κατάστασης ή η κλιμάκωση της βίας, και η ύπαρξη ενός σχεδίου μπορεί να βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι η επιλεγμένη μορφή παρέμβασης είναι ασφαλής και αποτελεσματική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

- **Ανάπτυξη σειράς ήπιων δεξιοτήτων:**

1. Ενσυναίσθηση και ενεργητική ακρόαση: Προκειμένου να παρέμβουν αποτελεσματικά, οι νέοι θα πρέπει να μπορούν να μπουν στη θέση του θύματος και να κατανοούν την οπτική του. Αυτό σημαίνει να είσαι ενεργός ακροατής και να μπορείς να συμπάσχεις με τα συναισθήματα του θύματος.
2. Ικανότητες επίλυσης συγκρούσεων: Οι νέοι πρέπει να έχουν τις δεξιότητες να διαχειρίζονται και να αποκλιμακώνουν μια κατάσταση με ασφάλεια και χωρίς βία. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση της σημασίας του να τίθενται όρια, να χρησιμοποιούνται δηλώσεις σε πρώτο πρόσωπο και να διατηρείται η ψυχραιμία.
3. Επικοινωνία και διεκδίκηση: Οι νέοι θα πρέπει να έχουν τις δεξιότητες να επικοινωνούν ξεκάθαρα και αποφασιστικά τόσο με το θύμα όσο και με τον θύτη σε μια δύσκολη κατάσταση. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση της σημασίας της συναίνεσης και της δύναμης του να λες «όχι».
4. Κατανόηση της σημασίας της αυτοφροντίδας: Η παρέμβαση σε ένα περιστατικό βίας με βάση το φύλο μπορεί να επιβαρύνει συναισθηματικά ένα νέο, γι' αυτό είναι σημαντικό να έχει τα εργαλεία για να φροντίσει την ίδια του την ψυχική υγεία και ευημερία στη συνέχεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

Γνώση Υποστηρικτικών Δομών

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, όσον αφορά τη γενική γνώση των δομών και της δράσης τους σχετικά με ζητήματα έμφυλης βίας, οι περισσότεροι νέοι δηλώνουν ότι έχουν ακουστά αρκετούς από αυτούς (με εξαιρέσεις . Ωστόσο, οι υπόλοιπες απαντήσεις τόσο στο αντίστοιχο πεδίο του ερωτηματολογίου, όσο και στο πεδίο αυτοαξιολόγησης των γνώσεών τους, τους φανερώνουν μια σχετική έλλειψη γνώσης ως προς τον ακριβή ρόλο των δομών αυτών και ως προς το που θα μπορούσαν να απευθυνθούν για παράσχουν βοήθεια σε κάποιο άτομο που είτε υφίσταται κάποια μορφή Έμφυλης Βίας, είτε είναι δράστης.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, ορισμένες πιθανές μαθησιακές ανάγκες των νέων περιλαμβάνουν:

- **Περισσότερες δράσεις ενημέρωσης σχετικά με τις λειτουργίες οργανώσεων που έχουν διακριτό ρόλο σε θέματα έμφυλης βίας:** Θα ήταν πάρα πολύ χρήσιμη για τους νέους η ενδυνάμωση της συμμετοχής τους σε περισσότερες δράσεις ενημέρωσης σχετικά με τους Φορείς που δραστηριοποιούνται ενάντια στην Έμφυλη Βία, σε διαφορετικά στάδια και με διαφορετικούς τρόπους. Δημιουργεί εντύπωση ότι ένα αρκετά μικρό ποσοστό των νέων (23,53%) γνωρίζει για τη Δράση της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων στα ΑΕΙ και για αυτό, χρειάζεται να ενδυναμωθεί η παροχή ενημέρωσης σχετικά με τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία μέσα στους ίδιους τους χώρους των Πανεπιστημίων δεδομένου ότι η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στα ΑΕΙ θα μπορούσε να αποτελέσει και τον πυλώνα για την ενίσχυση των δράσεων ενημέρωσης σχετικά και με άλλους Φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

- **Επίγνωση φορέων** στους οποίους μπορούν να απευθυνθούν για παροχή βοήθειας στους ίδιους ή σε τρίτους, σε **περιπτώσεις Έμφυλης Βίας**: Είναι εξαιρετικής σημασίας για τους νέους να γνωρίζουν και να είναι σε θέση να ζητήσουν άμεσα βοήθεια αν αντιμετωπίσουν κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας ή να απευθυνθούν για πληροφορίες σχετικά με τη νομική ή άλλη διαχείριση κάποιου περιστατικού, του οποίου έγιναν μάρτυρες, ή να παραπέμπουν κάποιο δικό τους άνθρωπο που ενδεχομένως βρεθεί στη θέση του θύματος από τον πλέον αρμόδιο φορέα ανάλογα με τη χρονική στιγμή, τον τύπο και τις συνθήκες της βίας.

Εκπαιδευτικές Ανάγκες

Με βάση τα αποτελέσματα του αντίστοιχου πεδίου της έρευνας, μαθησιακές ανάγκες των νέων που εντοπίζουμε είναι:

- **Αύξηση των ενημερωτικών δράσεων που απευθύνονται στη νεολαία σχετικά με ζητήματα Έμφυλης βίας**: Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, χρειάζεται να ενισχυθεί αισθητά η ροή πληροφοριών προς τους νέους, μέσα από την αύξηση ενημερωτικών δράσεων που να έχουν ως αποκλειστική ή κύρια ομάδα στόχου τη νεολαία, όπως σεμινάρια ή ημερίδες, τα οποία θα περιλαμβάνουν μία πληθώρα θεμάτων όχι μόνο θεωρητικών αλλά και πρακτικών, όπως από το ποιος είναι ο ορισμός της Έμφυλης βίας μέχρι το ποιος είναι ο πιο λειτουργικός τρόπος διαχείρισης όταν γινόμαστε μάρτυρες ενός περιστατικού Έμφυλης βίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟ

- Περαιτέρω ευαισθητοποίηση ως προς την ανάγκη και χρησιμότητα προστασίας της ισότητας των φύλων: Οι νέοι είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουν ότι τα δύο φύλα έχουν ίσα δικαιώματα απέναντι στην κοινωνία και το κράτος, και ως εκ τούτου να παλέψουν για την καταπολέμηση πεποιθήσεων που ορίζουν ότι κάποιο φύλο είναι ανώτερο σε σχέση με το άλλο και την εξάλειψη στερεοτύπων που μπορεί να οδηγήσουν στην εκδήλωση περιστατικών Έμφυλης βίας.
- Ανάπτυξη σειράς ήπιων δεξιοτήτων, όπως αυτές προσδιορίστηκαν από τους νέους: Ενσυναίσθηση, Θάρρος, Παρατηρητικότητα, Ειλικρίνεια, Κριτική Σκέψη και Διαχείριση θυμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

3.1 Τύποι και Μορφές Έμφυλης Βίας

Οι όροι "τύποι" και "μορφές" βίας με βάση το φύλο χρησιμοποιούνται συχνά ως ισοδύναμοι, αλλά αναφέρονται σε διαφορετικά πράγματα.

Ο όρος "Τύπος" Βίας με βάση το φύλο αναφέρονται στις γενικές κατηγορίες βίας που μπορεί να υποστεί κάποιο άτομο. Ο διαχωρισμός σε "τύπους" βασίζεται γενικά στα είδη της βλάβης που προκαλούνται, στα κίνητρα πίσω από τη βία ή στις σχέσεις μεταξύ του δράστη και του θύματος.

Ο όρος "Μορφή" Βίας με βάση το φύλο, από την άλλη πλευρά, αναφέρεται στις συγκεκριμένες ενέργειες ή συμπεριφορές που συνιστούν βία σε κάθε τύπο. Η κατανόηση των διαφορών μεταξύ των τύπων και των μορφών βίας με βάση το φύλο μπορεί να βοηθήσει άτομα και οργανισμούς να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν τις συγκεκριμένες συμπεριφορές που συνιστούν βία και να προσαρμόσουν τις απαντήσεις τους στις ανάγκες και τις εμπειρίες των επιζώντων.

Σύμφωνα με το συμβούλιο της Ευρώπης, οι βασικοί τύποι της Έμφυλης Βίας είναι οι ακόλουθοι:

- **Σωματική βία:** Αφορά οποιαδήποτε ενέργεια σωματικής κακοποίησης, χωρίς σεξουαλικό χαρακτήρα, που αποβαίνει στον πόνο, τη δυσαναστέτηση και την πρόκληση ζημιών στο άτομο που τη βιώνει. Μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε πράξη που προκαλεί σωματικό πόνο, όπως ξυλοδαρμό, κάψιμο, κλωτσιές, γροθιές, δαγκώματα, ακρωτηριασμό ή δολοφονία ή χρήση αντικειμένων ή όπλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

- **Σεξουαλική βία:** Έγκειται στην καθ' οποιοδήποτε στη σεξουαλική ενέργεια (και απόπειρα ανάλογης ενέργειας), χωρίς την εκούσια συναίνεση του αποδέκτη της πράξης. Σε αυτήν εμπεριέχονται τόσο ο βιασμός/απόπειρα βιασμού, η σεξουαλική κακοποίηση, η σεξουαλική παρενόχληση, όσο και η εμπορία ανθρώπων, η σεξουαλική εκμετάλλευση, ο Ακρωτηριασμός Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων, η καταναγκαστική εγκυμοσύνη και οι εξαναγκαστικές εκτρώσεις. Η σεξουαλική βία, όπως και άλλες μορφές βίας, αποτελεί κατάχρηση εξουσίας.
- **Ψυχολογική βία:** Αφορά σε μεθοδική, επώδυνη και δηλητηριώδη σειρά ενεργειών που συντελεί στον πνευματικό και συναισθηματικό πόνο του θύματος. Δεδομένου ότι όλες οι βίαιες συμπεριφορές εμπεριέχουν ψυχολογική παράμετρο καθώς αποσκοπούν στο να πλήξουν την ακεραιότητα/αξιοπρέπεια ενός άλλου ατόμου, σε αυτόν τον τύπο βίας εντάσσονται συγκεκριμένες μορφές βίας για τις οποίες μπορεί να δηλωθεί ότι διασφαλίζουν την επίτευξη ψυχολογικής βία σε «καθαρή» μορφή. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται μία ομάδα δράσεων: α) ο εκφοβισμός και οι απειλές για σωματική ή σεξουαλική βία, β) ο διαρκής έλεγχος και κριτική και γ) η προσπάθεια κοινωνικής απομόνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

- **Λεκτική βία:** Ο συγκεκριμένος τύπος βίας σχετίζεται άμεσα με την ψυχολογική κακοποίηση και αποσκοπεί στη χειραγώγηση του θύματος μέσα από την πρόκληση έντονης ανησυχίας και άγχους και στην επίτευξη ελέγχου στη ζωή του. Εδώ ανήκει μια εκτεταμένη κατηγορία στάσεων, όπως φωνές, απειλές, βρίσιμο μέχρι ακόμα πιο ακραίες συμπεριφορές όπως ο λεκτικός εξευτελισμός και η τρομοκράτηση του αποδέκτη. Αν και είναι ο τύπος βίας που απαντάται πιο συχνά, συχνά υποτιμάται σε σχέση με άλλους τύπους βίας, καθώς απουσιάζουν εμφανή στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξή του σε συνδυασμό με την παραπλανητική στάση του θύτη, ο οποίος υιοθετεί εξαιρετική συμπεριφορά στους δημόσιους χώρους.
- **Οικονομική βία:** Η οικονομική βία εμπεριέχει όλες τις ενέργειες που συντελούν στην οικονομική διαταραχή ενός άλλου ατόμου και αποσκοπεί στην πρόκληση σχέσης εξάρτησης στο θύμα και μεγαλύτερης ευκολίας χειραγώγησής του από το θύτη. Σε αυτόν τον τύπο βίας μπορούν να ενταχθούν πολλές συμπεριφορές με αποδέκτη το θύμα, όπως: ο παρεμπόδισμός διασφάλισης και διατήρησης οικονομικής ανεξαρτησίας, ο έλεγχος του μισθού και της περιουσίας, η στέρξη απαραίτητων περιουσιακών στοιχείων που θα διασφαλίσουν την ικανοποίηση πρωταρχικών αναγκών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτοί οι τύποι βίας μπορεί συχνά να αλληλεπικαλύπτονται και να βιώνονται μαζί και ότι επιφέρουν σοβαρές σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες για όσους τις βιώνουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

3.2 Οι «κύκλοι» της Έμφυλης βίας

Ο “κύκλος” της Έμφυλης Βίας

Το 1979, η Lenore Walker δημοσίευσε το βιβλίο “Η κακοποιημένη γυναίκα” (The Battered Woman), όπου παρουσίασε τη θεωρία της, στην οποία συνδυάζει έννοιες όπως η «μαθημένη αβοηθησία» (learned helplessness), το σύνδρομο της κακοποιημένης γυναίκας και το σύνδρομο μετατραυματικού στρες, για να εξηγήσει γιατί οι γυναίκες παραμένουν επί μακρῶ σε μια κακοποιητική σχέση. Βάσει της θεωρίας αυτής η ενδοοικογενειακή βία δεν αποτελεί ένα τυχαίο σύνολο επεισοδίων βίας, αλλά ακολουθεί ένα προβλέψιμο μοτίβο που επαναλαμβάνεται. Το μοτίβο αυτό αποτελείται από τρία διακριτά στάδια: τη φάση δημιουργίας έντασης, την οξεία ή εκρηκτική φάση και τη φάση του “μήνα του μέλιτος” ή αλλιώς τη φάση της ηρεμίας. Το συνεχές πέρασμα από τη μια φάση στην επόμενη στα πλαίσια μιας κακοποιητικής σχέσης είναι αυτό που η Walker όρισε ως “κύκλο της βίας”.

Ο “φαύλος” κύκλος της Έμφυλης Βίας – Διαγενεακή Μεταβίβαση

Παλαιότερες αλλά όχι και τόσο μακρινές χρονικά θεωρίες, όπως το “Αναπόφευκτο της Πατριαρχίας” του Goldberg (1973) καθώς και η αρχή του Bateman, στηρίζονταν στην απόδοση κοινωνικών φαινομένων μέσω βιολογικής εξήγησης. Ο κοινός παρονομαστής και των δύο θεωριών αφορά την ανδρική κυριαρχία λόγω βιολογικών διαφορών σε σύγκριση με τη γυναικεία δομή. Ο Goldberg υποστήριξε ότι “η ανδρική κυριαρχία είναι μία ανθρώπινη καθολικότητα ως αποτέλεσμα της βιολογικής μας σύνθεσης”, ενώ ο Bateman εστιάζει περισσότερο στο κομμάτι της επιλογής συντρόφου καθότι το θηλυκό φύλο “επενδύει” στην παραγωγή απογόνων και το αρσενικό φύλο αποβλέπει στην αποκόμιση/διαχείριση πόρων (Ντούνης, Α. 2021. Πηγή: <https://socialpolicy.gr/2021>).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Ωστόσο, σήμερα οι απόψεις δίστανται ειδικά μετά την άνοδο του κινήματος #ΜΕΤΟΟ και την εντατική δημοσιοποίηση περιστατικών έμφυλης βίας μέσα από τα ΜΜΕ. Πιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια συνέντευξης της εγκληματολόγου κυρίας Συρμαλή Έλενας για την εφημερίδα “ΤΟ ΒΗΜΑ” διατυπώθηκε η άποψη ότι “η νοοτροπία της ενοχοποίησης του θύματος μετά την καταγγελία του οδηγεί στη δευτερογενή θυματοποίησή του” (Κλώντια, Ό. 2022. Ο ατέρμων κύκλος της έμφυλης βίας. Link: <https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fwww.tovima.gr>). Επομένως, διαπιστώνεται ότι η κοινή γνώμη τείνει να στοχοποιεί περισσότερο τα θύματα έμφυλων περιστατικών βίας και λιγότερο τους θύτες, γεγονός που ταυτόχρονα εντείνει τη παρουσία του φαινομένου. Άλλωστε δεν είναι λίγες οι φορές που σε δημόσιο λόγο έχει υπονοηθεί ή και ειπωθεί ευθέως η κατηγορία των θυμάτων με κύρια στοιχεία τόσο τη συμπεριφορά όσο και την ενδυμασία του εκάστοτε θύματος.

Ως εκ τούτου, η βάση της ενοχοποίησης του θύματος (victim blaming) οφείλεται κατά κύριο λόγο σε μία σειρά από αλυσιδωτά ερεθίσματα που γίνονται αποδεκτά από την παιδική κιόλας ηλικία. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ενδοοικογενειακή βία. Είναι γεγονός πως η έμφυλη βία δεν “γεννιέται” από τη μία μέρα στην άλλη αλλά “υιοθετείται” σταδιακά μέσα από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Επομένως, το παράδειγμα της ενδοοικογενειακής βίας, όπου περιλαμβάνει εικόνες έμφυλης βίας εντείνει είτε συνειδητά είτε και υποσυνείδητα την υιοθέτηση βίαιων προτύπων συμπεριφοράς στους νέους. Συγκεκριμένα, η θεωρία της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί μια κυκλική κοινωνική θεωρία που στηρίζεται στην πατριαρχική δομή της κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Το οικογενειακό περιβάλλον παίζει καθοριστικό, αν όχι πρωταρχικό ρόλο, στην ανατροφή και εξέλιξη ενός ατόμου καθώς τα οικογενειακά πρότυπα είναι και τα πρώτα πρόσωπα με τα οποία ερχόμαστε σε επαφή και δημιουργείται μία σύνδεση (οικογενειακός δεσμός). Συνεπώς, η επιρροή που ασκείται στα νεότερα μέλη είναι μεγάλη. Νεαρά άτομα, τα οποία γίνονται μάρτυρες του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας περνάνε από διάφορα στάδια, όπως η άρνηση, η ενοχή, ο φόβος και στη πορεία της ζωής τους ασυνείδητα αφομοιώνεται η βία με τη μορφή παιδικού τραύματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός φαύλου κύκλου που απλώς διαιωνίζει το φαινόμενο.

Σε αυτό το σημείο, δύο καθαρά κωμικοτραγικές κινηματογραφικές ταινίες που παρουσιάζουν με ωμότητα την ενδοοικογενειακή βία είναι αναμφίβολα “Το Σπιρτόκουτο” (Έτος προβολής: 2002, Σκηνοθεσία: Γιάννης Οικονομίδης, Σενάριο: Γιάννης Οικονομίδης, Λένια Σπυροπούλου) και “Ο Κυνόδοντας” (Έτος προβολής: 2009, Σκηνοθεσία: Γιώργος Λάνθιμος, Σενάριο: Γιώργος Λάνθιμος, Ευθύμης Φιλίππου). Τα έργα αυτά καταφέρνουν να περάσουν το μήνυμα που αποβλέπει στον κύκλο της βίας μέσα στην οικογένεια ακόμα και στις φάσεις του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Οι φάσεις του κύκλου

Φάση Οικοδόμησης της Έντασης: Σε αυτή τη φάση το άγχος που δημιουργείται από τις πιέσεις της καθημερινής ζωής, όπως οι συγκρούσεις για τα παιδιά, συζυγικά ζητήματα, παρεξηγήσεις ή άλλες οικογενειακές συγκρούσεις, αρχίζει και συσσωρεύεται. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο θύτης αισθάνεται ότι αγνοείται, απειλείται, ενοχλείται ή αδικείται, αρχίζοντας να επιδεικνύει ελεγκτική συμπεριφορά. Εδώ κάνουν την εμφάνιση τους και τα πρώτα σημάδια κακοποιητικών συμπεριφορών, όπως για παράδειγμα απροσδόκητα ξεσπάσματα θυμού, για ασήμαντες αφορμές (π.χ. γιατί δεν είναι σιδερωμένο το συγκεκριμένο πουκάμισο ή γιατί ξύπνησε από το κλάμα του μωρού). Το θύμα προσπαθεί να ελέγξει και να κατευνάσει το θυμό του κακοποιητή, με το να γίνεται ιδιαίτερα υποχωρητικό, ενώ παράλληλα αναζητά τα αίτια της έντασης νιώθοντας συχνά συναισθήματα ενοχής και αυτομομφής. Αυτή η φάση μπορεί να έχει πολύ μεγάλη διάρκεια - ακόμη και χρόνια. Με τον καιρό, όμως, τα επεισόδια μικρής έντασης κλιμακώνονται σε πιο βίαια γεγονότα, σηματοδοτώντας το πέρασμα στην επόμενη φάση.

Οξεία Φάση - Έκρηξη: Σε αυτή τη φάση η συσσωρευμένη ένταση ξεσπά, ο έλεγχος χάνεται και εκδηλώνονται περιστατικά βίας (σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής, λεκτικής και οικονομικής). Ο θύτης μπορεί να προβεί σε ενέργειες όπως: λεκτική ή άλλη μορφή υποτίμησης του θύματος όπως το φτύσιμο, σπρωξίματα, χτυπήματα ή ξυλοδαρμός, ακινητοποίηση του θύματος ή σεξουαλική επιβολή/βιασμός, επίθεση στα παιδιά -αν υπάρχουν- κ.ά

Ο κακοποιητής αναγνωρίζει πως η βία που ασκεί είναι μια κοινωνικά αποδοκιμαστέα συμπεριφορά και προσπαθεί να απόκρυψει τι συμβαίνει, απαγορεύοντας πολλές φορές στο θύμα να έρθει σε επαφή με την οικογένειά του ή τον κοινωνικό του κύκλο, καθώς και να καλέσει βοήθεια. Για να διασφαλίσει τη διατήρηση της ιδιωτικότητας συχνά παρακολουθεί ή κατασκοπεύει το θύμα.

Από την πλευρά του, το θύμα κατανοεί ότι δεν μπορεί να συνεννοηθεί λογικά με το θύτη και προσπαθεί να προστατευτεί, να αντισταθεί και να διαφύγει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Πρόκειται για την πιο σύντομη (με διάρκεια να κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 2-24 ώρες), αλλά και την πιο τρομακτική φάση του «κύκλου της βίας», με πολλές πιθανές σοβαρές συνέπειες, ψυχικές και σωματικές, που μπορούν να φτάσουν ακόμη και στο φόνο.

Μήνας του μέλιτος/Φάση ηρεμίας: Συχνά μετά από μια οξεία φάση ακολουθεί ο μήνας του μέλιτος ή η φάση ηρεμίας, κατά την οποία ο θύτης προσπαθεί να εξιλεωθεί και να επανακτήσει την εμπιστοσύνη του θύματος: ζητά συγγνώμη και υπόσχεται ότι θα αλλάξει τη συμπεριφορά του, κάνει δώρα, προβαίνει σε έντονες δηλώσεις αγάπης, κάνει χατίρια και υπόσχεται ότι θα αναζητήσει βοήθεια ειδικού. Ωστόσο, συχνά επιρρίπτει τις ευθύνες για τις πράξεις του σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα το αλκοόλ ή τα ναρκωτικά, οι συνθήκες στη δουλειά κλπ. Όσο περνάει ο καιρός ο θύτης αρχίζει και επιρρίπτει ολοένα και περισσότερο τις ευθύνες στη συμπεριφορά του ίδιου του θύματος.

Με την αλλαγή της συμπεριφοράς του θύτη, το θύμα αισθάνεται αγαλλίαση και αισιοδοξία. Πείθει τον εαυτό του πως “έφταιγε η κακιά στιγμή” και ότι η κακοποίηση δε θα επαναληφθεί. Μερικές φορές ακόμη και θύματα που διέφυγαν πείθονται να επιστρέψουν στη σχέση ή να διακόψουν νομικές ενέργειες εν εξελίξει.

Αυτή η χρονική περίοδος, που μπορεί να διαρκέσει αρκετές εβδομάδες ή μήνες, ή ακόμη και λίγες ώρες, ανάλογα με το θύτη και τη συνθήκη, είναι η πιο κρίσιμη για τον εγκλωβισμό του θύματος σε μια κακοποιητική σχέση. Το θύμα, συγχωρώντας, παγιδεύεται στον “κύκλο της βίας”- και με κάθε νέο κύκλο, ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωσή του γίνεται μικρότερος και η βία μέσα σε αυτόν αυξάνεται

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

3.3 Κατανοώντας τις προκλήσεις και τα εμπόδια για την αναφορά περιστατικών έμφυλης βίας από τα θύματα και από τους μάρτυρες

Η βία με βάση το φύλο είναι ένα διάχυτο και περίπλοκο ζήτημα που επηρεάζει άτομα, οικογένειες και κοινότητες παγκοσμίως. Μία από τις βασικές προκλήσεις για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος είναι η σχετική απουσία καταγγελιών κακοποίησης και περιστατικών Έμφυλης Βίας εκ μέρους των ίδιων των θυμάτων, αλλά και εκ μέρους μαρτύρων. Παρά τη διαθεσιμότητα πόρων και υποστήριξης, πολλά θύματα και μάρτυρες επιλέγουν να μην αναφέρουν περιστατικά, εξαιτίας μιας σειράς προκλήσεων και εμποδίων. Σε αυτό το κεφάλαιο, θα διερευνήσουμε τις διάφορες προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα θύματα και οι μάρτυρες κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς τους να πάρουν απόφαση να αναφέρουν περιστατικά βίας λόγω φύλου. Θα εξετάσουμε τους ψυχολογικούς, κοινωνικούς και συστημικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην καταγγελία της βίας με βάση το φύλο και συζητούν πιθανές στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων. Κατανοώντας τα εμπόδια που εμποδίζουν τα θύματα και τους μάρτυρες να αναφέρουν περιστατικά, μπορούμε να εργαστούμε για να δημιουργήσουμε πιο αποτελεσματικούς και προσβάσιμους πόρους και υποστήριξη για όσους έχουν βιώσει βία λόγω φύλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Φόβος για αντίποινα: Αποτελεί έναν από τους πιο βασικούς λόγους για τους οποίους περιστατικά έμφυλης βίας δεν καταγγέλλονται. Δεδομένου ότι οι θύτες απειλούν και εκφοβίζουν τα θύματά τους προκειμένου να αποσιωπήσουν περιστατικό/ ή έμφυλης βίας που έχουν υποστεί, τα θύματα ανάλογων περιστατικών αποφεύγουν να τα καταγγείλουν από φόβο μην υποστούν «τιμωρία» από το δράστη λόγω αυτής της καταγγελίας ή μην απειληθεί η ασφάλεια αγαπημένων τους, όπως παιδιά, οικογένεια, φίλοι ή κατοικίδια ζώα. Πολύ συχνά, γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία αποφεύγουν ακόμα και να μιλήσουν για αυτή σε δικούς τους ανθρώπους από φόβο μήπως μπου και εκείνοι στο «στόχαστρο» του θύτη. Από την άλλη, ο φόβος για αντίποινα και η απειλή κατά της σωματικής τους ακεραιότητας μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά στην καταγγελία των περιστατικών έμφυλης βίας (ή/ και άλλων τρόπων παρέμβασης) και από τους ίδους τους μάρτυρες.

Φόβος να μην γίνουν πιστευτοί: Ένας ακόμα λόγος που πολλά περιστατικά έμφυλης βίας δεν καταγγέλλονται είναι ο φόβος ότι οι καταγγελίες δε θα γίνουν πιστευτές, ειδικά αν ο θύτης χαίρει εκτίμησης στο δημόσιο χώρο λόγω του προσωπικού ή επαγγελματικού του προφίλ ή και των δύο ή/και αν το θύμα έχει κάποια χαρακτηριστικά που μπορεί να τύχουν προκατάληψης απέναντι του, αυτό αφορά κυρίως την αντιμετώπιση της καταγγελίας από την Αστυνομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Έλλειψη εμπιστοσύνης στην Αστυνομία ή στο δικαστικό σύστημα: Πολλές φορές, η μη καταγγελία περιστατικών έμφυλης βίας οφείλεται στην πεποίθηση των θυμάτων (ή/και των μαρτύρων) ότι η προσφυγή στην Αστυνομία ή στο δικαστικό σύστημα δε θα επιφέρει κάποια σοβαρή ποινή για το δράστη, παρά μόνο ίσως κάποιας μορφής σύσταση.

Προσωπική ενοχή/ ντροπή (στίγμα): Συχνά, τα θύματα αποφεύγουν να καταγγείλουν περιστατικό έμφυλης βίας που έχουν υποστεί λόγω της πεποίθησης τους ότι είναι υπεύθυνα για αυτό και ότι με τη συμπεριφορά τους προκάλεσαν το δράστη να τους συμπεριφερθεί με αυτόν τον τρόπο. Αυτή η στάση που κρατάνε τα θύματα, πολλές φορές, ενισχύεται και από το γεγονός ότι αντιμετωπίζονται τα ίδια από τον κοινωνικό περίγυρο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ότι έχουν την ευθύνη ή έστω ένα κομμάτι αυτής που υπέστησαν έμφυλη βία, ακούγοντας φράσεις όπως: «δε μπορεί, κάπως το(ν) προκάλεσες», «ήσουν μεθυσμένη», κ.ά.. Αυτό μπορεί να προκαλέσει στο θύμα αίσθημα ντροπής, σε συνδυασμό με πιθανή πίεση που μπορεί να δέχεται από το περιβάλλον του για να μη «χαλάσει» το σπίτι του και ντροπιάσει τη φήμη της οικογένειάς του, γεγονός που θα το αποτρέψει να προχωρήσει σε καταγγελία περιστατικού έμφυλης βίας που έχει υποστεί. Επιπλέον, το αίσθημα ντροπής μπορεί να προξενείται από την αδυναμία που νιώθει ότι έχει το θύμα να σταματήσει την κακοποιητική συμπεριφορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Αίσθημα ευθύνης απέναντι στο διώκτη: Ακόμα, ειδικά σε περιπτώσεις περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, τα θύματα νιώθουν ευθύνη απέναντι στις πιθανές συνέπειες που μπορεί να έχει μια πιθανή καταγγελία στη ζωή του διώκτη τους. Αυτό, σε συνδυασμό με την ελπίδα ότι αυτή η κατάσταση μπορεί να αλλάξει που μπορεί να εκκινείται και από την ίδια τη συμπεριφορά του δράστη, μέσω της παροδικής του μεταμέλειας και των υποσχέσεων που δίνει και με την αγάπη που νιώθουν πως έχουν προς αυτόν (και με το αίσθημα της ευθύνης ακόμα πιο έντονο, αν έχουν παιδιά μαζί του) που οδηγεί σε αδυναμία τους να τερματίσουν την κακοποιητική σχέση αποτρέπει την καταγγελία περιστατικών έμφυλης βίας. Κάποιες φορές, λόγω της βεβαρυμένης κατάστασης στην οποία βρίσκεται, το θύμα τείνει να υποβιβάζει τη σημασία της κακοποίησης που υπέστη ή να μη θεωρεί την κακοποιητική συμπεριφορά ως τέτοια.

Έλλειψη πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τον τρόπο αναφοράς: Ένας επιπλέον παράγοντας που οδηγεί σε αποτροπή της καταγγελίας περιστατικών έμφυλης βίας είναι η έλλειψη γνώσεων από το θύμα σχετικά με το που να απευθυνθεί για να ζητήσει βοήθεια σε μία τέτοια περίπτωση ή έλλειψη δυνατότητας πρόσβασης σε αυτούς τους Φορείς ή στις πηγές από τις οποίες μπορούν να πληροφορηθούν εξαιτίας του ελέγχου που ασκεί ο θύτης στις επαφές του και την ενημέρωσή του εντός και εκτός Διαδικτύου, προκειμένου να το απομονώσει από το περιβάλλον του για να μη μπορέσει να «δραπετεύσει». Ακόμα, η πρόσβαση σε πηγές πληροφόρησης μπορεί να μη γίνει λόγω των γλωσσικών εμποδίων που μπορεί να αντιμετωπίζει το θύμα (ή/ και οι μάρτυρες) με τη γλώσσα στη χώρα διαμονής τους ή/ και απουσίας πόρων στη μητρική γλώσσα του θύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Ανεπάρκεια οικονομικών πόρων: Η απουσία οικονομικής επάρκειας λόγω της φτώχειας, τη ανεργίας ή εξαιτίας του ελέγχου που μπορεί να ασκεί ο θύτης στην οικονομική διαχείριση του θύματος (ή/ και της οικογένειας) μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά στην καταγγελία κάποιου περιστατικού βίας λόγω φύλου.

Κοινωνική απομόνωση: Συνήθης τακτική του δράστη έμφυλης βίας είναι να απομακρύνει και απομονώσει το θύμα από την οικογένεια του και το κοινωνικό του περιβάλλον προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα έχει και δε θα χάσει τον έλεγχο επάνω στο θύμα. Αυτή η συμπεριφορά του δράστη εμπεριέχει έλεγχο των συνομιλιών του θύματος μέσω τηλεφώνου, γραπτών μηνυμάτων ή μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μέχρι και απομόνωση/ κλείδωμα του θύματος σε δωμάτιο ώστε να μην έχει πρόσβαση σε τηλέφωνο και αποσκοπεί στη διακοπή επικοινωνίας του θύματος με τον «έξω κόσμο» ώστε να μην έχει συμμαχίες που θα του δώσουν τη δυνατότητα να απομακρυνθεί από αυτόν. Συχνά, αυτή η απομόνωση, σε συνδυασμό με την πιθανή οικονομική δυσπραγία του, δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερες δυσκολίες στο θύμα να προσπαθήσει να ξεκόψει από μία κακοποιητική κατάσταση, μέσω της προξένησης συναισθημάτων φόβου ότι δεν έχει «ασφαλές καταφύγιο» προκειμένου να μπορέσει να απομακρυνθεί από το θύτη του και από αυτήν την κατάσταση.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, είναι απαραίτητο να συνειδητοποιηθεί ότι δεν είναι καθόλου εύκολο ένα θύμα που βιώνει συμπεριφορά έμφυλης βίας να εγκαταλείψει το δράστη του και ως εκ τούτου, προκειμένου να βοηθηθούν όσα άτομα βιώνουν τέτοιες καταστάσεις, σημασία δεν έχει να αναρωτιόμαστε «γιατί δεν φεύγει από το θύτη και από αυτήν την κατάσταση;» αλλά «ποιος θα ήταν ο αποτελεσματικότερος τρόπος διαχείρισης ανάλογων καταστάσεων, σε βραχυπρόθεσμο και πιο μακροπρόθεσμο πλαίσιο, από το στενό του περιβάλλον αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο;».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.1 Ορισμός του «φαινομένου του παρατηρητή» (*bystander effect*)

Για να προχωρήσουμε στην εγκαθίδρυση και καλλιέργεια της νοοτροπίας του «Ενεργού Παρατηρητή» στις ομάδες στόχου της παρούσας έρευνας αρχικά και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο μετέπειτα, θα χρειαστεί να διερευνήσουμε τι συμβαίνει στην κοινωνία σήμερα.

Αν και η πλειοψηφία του κόσμου, στην ερώτηση: «αν βλέπατε ένα άτομο να αντιμετωπίζει μία συνθήκη έκτακτης ανάγκης, θα επεμβαίνατε για να το βοηθήσετε;», θα έδινε αυθόρμητα καταφατική απάντηση, είναι γεγονός ότι οι περισσότεροι άνθρωποι δε θα ενεργούσαν ανάλογα, ειδικά αν γνώριζαν ότι παρευρίσκονται και άλλα άτομα μπροστά στη συγκεκριμένη σκηνή.

Μία τέτοια συμπεριφορά εντάσσεται στο «φαινόμενο του παρατηρητή» (*bystander effect*). Πιο συγκεκριμένα, το «φαινόμενο του παρατηρητή» ορίζεται ως «μία συνθήκη στην οποία οι άνθρωποι αποτυγχάνουν να προσφέρουν την απαραίτητη βοήθεια σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ειδικά όταν άλλα άτομα βρίσκονται στο ίδιο περιβάλλον. Μελέτες αυτής της τάσης, που αρχικά περιγράφηκαν ως απάντηση σε πολύ δημοσιευμένες αποτυχίες παρευρισκομένων να παράσχουν βοήθεια σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, έχουν εντοπίσει μια σειρά από ψυχολογικές και διαπροσωπικές διαδικασίες που εμποδίζουν την παροχή βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της παρερμηνείας της έλλειψης ανταπόκρισης άλλων ανθρώπων ως ένδειξη ότι δεν απαιτείται βοήθεια, σύγχυση ευθύνης και διάχυση ευθύνης.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Ένας παράγοντας που μπορεί να επιτείνει το συγκεκριμένο φαινόμενο είναι η αντανakλαστική αντίδραση που μπορεί να προξενείται στον οργανισμό όταν αντιμετωπίζει μία κατάσταση έκτακτης ανάγκης: κατάσταση «παγώματος» ή σοκ. Αυτή είναι συνήθως μια απάντηση στον φόβο - ο φόβος ότι ο παρευρισκόμενος νιώθει πολύ αδύναμος για να βοηθήσει, ότι μπορεί να παρεξήγησε το πλαίσιο και να βλέπει μια απειλή εκεί που δεν υπάρχει, ή ακόμα και ότι μπορεί να ρισκάρει ακόμα και τη ζωή του αν παρέμβει.

Για να γίνει πιο κατανοητός ο παραπάνω όρος, είναι ωφέλιμο να επεξηγηθούν περεταίρω οι προαναφερθείσες ψυχολογικές και διαπροσωπικές διαδικασίες που αποτρέπουν κάποιο μάρτυρα σε ανάλογο περιστατικό να παρέχει τη βοήθεια του σε κάποιον άνθρωπο που βιώνει κάποια κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Παρερμηνεία της έλλειψης ανταπόκρισης άλλων ανθρώπων ως ένδειξη ότι δεν απαιτείται βοήθεια

Σε συνθήκες όπου είναι ασαφής η αναγκαιότητα παροχής βοήθειας, οι περαστικοί συχνά ψάχνουν να εντοπίσουν ενδείξεις στους άλλους για το ποια στάση πρέπει να κρατήσουν. Σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής σύγκρισης, η επιρροή των άλλων αποκτά πιο έντονο χαρακτήρα όταν η κατάσταση είναι πιο αμφιλεγόμενη. Για παράδειγμα, σε μία συνθήκη έκτακτης ανάγκης, όταν η αντίδραση των υπόλοιπων παρευρισκομένων διακατέχεται από ηρεμία, επειδή έχουν αβεβαιότητα για το πώς να ερμηνεύσουν το συμβάν, το άτομο που βρίσκεται εκεί εκείνη τη στιγμή μπορεί να μη θεωρήσει ότι η συγκεκριμένη κατάσταση είναι έκτακτης ανάγκης και ως εκ τούτου, να ενεργεί σαν να μη συμβαίνει τίποτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Αναλόγως, αυτή η στάση του μπορεί να οδηγήσει άλλους παρευρισκόμενους στο συμπέρασμα ότι αυτή η συνθήκη δε χρήζει καμίας ενέργειας. Αυτό το φαινόμενο είναι γνωστό ως πλουραλιστική άγνοια. Όμως, όταν ο υπόλοιπος κόσμος δείχνει να έχει σοκαριστεί ή στεναχωρηθεί, ενισχύονται οι πιθανότητες το άτομο που είναι παρόν κατά την πραγμάτωση της συγκεκριμένης συνθήκης να τη χαρακτηρίσει ως έκτακτη και να κρίνει ότι χρειάζεται να παρέχει τη βοήθεια του. Συμπερασματικά, όταν η ανάγκη για βοήθεια είναι ασαφής, οι περαστικοί αναζητούν καθοδήγηση από άλλους. Αυτό δε συμβαίνει όταν η ανάγκη για βοήθεια είναι προφανής.

Σύγχυση της ευθύνης

Συχνά, το άτομο τείνει να απέχει από το να παρέχει τη βοήθεια και την υποστήριξή του τόσο σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης όσο και σε μη επείγουσες περιπτώσεις, έτσι ώστε να αποφύγει να του προσάψουν ότι προκάλεσε το πρόβλημα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Διάχυση της ευθύνης

Η διάχυση της ευθύνης είναι ένα ψυχολογικό φαινόμενο βάσει του οποίου μειώνονται οι πιθανότητες ένα άτομο να αναλάβει δράση όταν συνευρίσκεται στον ίδιο χώρο μαζί με μια μεγάλη ομάδα άλλων ανθρώπων.

Ως εκ τούτου, σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία υπάρχουν περισσότερα από ένα άτομα, παρουσιάζεται η διάχυση της ευθύνης. Υπάρχουν τρεις ιδέες που κατηγοριοποιούν αυτό το φαινόμενο:

- Η ηθική υποχρέωση για παροχή βοήθειας δεν επιρρίπτεται μόνο σε ένα άτομο, αλλά σε ολόκληρη την ομάδα που είναι μάρτυρας της συγκεκριμένης συνθήκης.
- Η ευθύνη για τη μη παροχή βοήθειας μπορεί να μοιραστεί ανάμεσα στα μέλη της ομάδας των παρευρισκομένων αντί να βαρύνει αποκλειστικά ένα μέλος της.
- Η πεποίθηση ότι κάποιος άλλος παρευρισκόμενος στην ομάδα θα παρέμβει και θα βοηθήσει.

Το πρόβλημα που προκύπτει από το παραπάνω φαινόμενο είναι ότι όταν όλοι πιστεύουν ότι κάποιος άλλος θα αντιδράσει, στο τέλος δεν αντιδρά κανείς. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να διερευνηθεί πώς θα ξεπεραστεί το «φαινόμενο του παρατηρητή» (the bystander effect) αλλά και πώς θα καλλιεργηθούν και αναπτυχθούν τόσο η συνείδηση όσο και οι κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες στον κόσμο ώστε από «παθητικός παρατηρητής» να μετατραπεί σταδιακά σε «ενεργό παρατηρητή» (active preventer), σε περίπτωση που γίνει μάρτυρας σε κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.2 «Ενεργός Παρατηρητής»: Ορισμός και Αξίες

Έχοντας δώσει παραπάνω τον ορισμό του «παθητικού παρατηρητή» (active bystander), σε αυτή την ενότητα θα δοθούν κάποιες πιο αναλυτικές πληροφορίες για το τι είναι ένας «ενεργός παρατηρητής» (active bystander) και ποιες είναι οι βασικές του αξίες.

Αρχικά, ως «ενεργός παρατηρητής» (active bystander) ορίζεται εκείνο το άτομο που θα τύχει να είναι μάρτυρας σε κάποια συνθήκη έκτακτης ανάγκης, θα αναγνωρίσει την κρισιμότητα της και θα αναλάβει να κάνει κάτι για αυτήν. Η επίδραση που μπορεί να έχει ένας «ενεργός παρατηρητής» στις αντιδράσεις των υπόλοιπων παρευρισκομένων όσον αφορά τη διαχείριση μίας κατάστασης έκτακτης ανάγκης είναι αντίθετη από αυτήν που μπορεί να έχει ένας «παθητικός παρατηρητής»: στη δεύτερη περίπτωση, η στάση του «παθητικού παρατηρητή» μπορεί να οδηγήσει άλλους παρευρισκόμενους στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη συνθήκη δεν έχει κρίσιμο χαρακτήρα και ως εκ τούτου, δε χρειάζεται κάποιας παρέμβασης. Αντίθετα, η συμπεριφορά που θα υιοθετήσει ο «ενεργητικός παρατηρητής» σε μία ανάλογη περίπτωση μπορεί να οδηγήσει τους άλλους να επικεντρωθούν σε ένα πρόβλημα και να τους δώσει την απαραίτητη κινητοποίηση για να αναλάβουν δράση προς την επίλυση της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Αυτό που ξεχωρίζει έναν «Ενεργό Παρατηρητή» από έναν «Παθητικό» και αναλόγως, θα εντάξει έναν παρευρισκόμενο σε περιστατικό έμφυλης βίας στη μία ή την άλλη κατηγορία είναι ότι ο πρώτος αναγνωρίζει πιο εύκολα μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης και αναλαμβάνει ο ίδιος την ευθύνη να αντιδράσει απέναντι σε αυτήν καθώς έχει υιοθετήσει την πεποίθηση ότι κανένας άλλος δε θα αντιδράσει, σε αντίθεση με τη νοοτροπία του «παθητικού παρατηρητή» ότι «κάποιος άλλος θα επέμβει για την επίλυση της κατάστασης». Τέλος, έχει καλλιεργήσει στον εαυτό του τη δεξιότητα να μην αφήνει να τον επηρεάζει η πιθανή αρνητική αντίδραση των υπολοίπων σε περίπτωση παρέμβασης του σε μία κατάσταση έκτακτης ανάγκης αλλά αντ' αυτού, να δίνει μεγαλύτερη σημασία στο θετικό συναίσθημα που θα του δημιουργηθεί από την παροχή βοήθειας σε ένα συνάνθρωπό του.

Επιπλέον, άτομα με ισχυρό ενδιαφέρον για την ευημερία των άλλων, πιο έντονη την αίσθηση της κοινωνικής ευθύνης και προσωπική δέσμευση στις ηθικές αξίες είναι πιο πιθανό να λειτουργήσουν σαν «ενεργοί παρατηρητές», παρεμβαίνοντας για τη διευθέτηση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, αν καταστεί απαραίτητο.

Το πώς θα ενεργήσει ένας παρευρισκόμενος, σε μία συνθήκη έκτακτης ανάγκης, μπορεί να αποβεί καθοριστικής σημασίας καθώς η ενεργή παρέμβαση μπορεί να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην πρόληψη, την αποθάρρυνση ή/και την παρέμβαση όταν μια πράξη βίας έχει τη δυνατότητα να συμβεί.

Για αυτό και είναι καίριας σημασίας να καλλιεργηθεί η νοοτροπία αλλά και οι σωστές δεξιότητες για έγκαιρη και έγκυρη παρέμβαση των παρευρισκόμενων σε κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.2 «Ενεργός Παρατηρητής»: Ορισμός και Αξίες

Αφού προχωρήσαμε στην παράθεση των ορισμών του «παθητικού» και του «ενεργητικού παρατηρητή» και των βασικών αξιών που χαρακτηρίζουν τη δεύτερη κατηγορία και αφού αναλύσαμε τις βασικές παραμέτρους που διαχωρίζουν τη μία από την άλλη κατηγορία, σε αυτήν την ενότητα θα προσδιορίσουμε τη διαδικασία ενεργοποίησης του «ενεργού παρατηρητή» και της απόκρισής του σε περιστατικά βίας.

4.3.α Βήματα απόκρισης ενός «Ενεργού Παρατηρητή» σε περιστατικά βίας

Παρακάτω αναφέρονται δύο παράγοντες κρίσιμης σημασίας που μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά στην επίτευξη της παραπάνω αλλαγής:

- Η υιοθέτηση της νοοτροπίας ότι αποτελεί προσωπική ευθύνη του παρευρισκόμενου μπροστά σε ένα περιστατικό έμφυλης βίας να παρέμβει για τη διευθέτησή του και όχι η εναπόθεση της ευθύνης και της ελπίδας ότι κάποιος από τους υπόλοιπους θα κάνει κάτι για αυτό.
- Η γνώση τρόπου/ τρόπων ασφαλούς παρέμβασης και διαχείρισης ώστε να μη γίνουν τα πράγματα χειρότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Πιο συγκεκριμένα τα βήματα που χρειάζεται να ακολουθήσει κάποιος για να λειτουργήσει ως «Ενεργός Παρατηρητής» είναι τα ακόλουθα:

- Να εντοπίσει το συμβάν και να αντιληφθεί την κρισιμότητα ανάγκης παρέμβασης σε αυτό, βασιζόμενο στην προσωπική του κρίση και όχι στις αντιδράσεις των υπόλοιπων παρευρισκόμενων.
- Να είναι εφοδιασμένο με τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες για ασφαλή παρέμβαση προκειμένου η κρίσιμη συνθήκη να εξομαλυνθεί όσο το δυνατόν πιο ήπια και άμεσα.
- Να νιώσει ότι έχει και να αναλάβει την ευθύνη να αντιδράσει. Στη συνέχεια, να αξιολογήσει την κατάσταση ώστε να αποφασίσει ποια θα μπορούσε να είναι η κατάλληλη βοήθεια για το θύμα στο συγκεκριμένο περιστατικό και ποια η απαιτούμενη στρατηγική ανταπόκρισης απέναντι σε αυτό.
- Να αναλάβει δράση προς την παραπάνω κατεύθυνση.

Βασικό σημείο που δε θα πρέπει να ξεχνάει ένας εν δυνάμει «Ενεργητικός Παρατηρητής» είναι ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την οποιαδήποτε αντίδραση και παρέμβαση του σε περιστατικό έμφυλης βίας είναι να μη ρισκάρει της δική του ακεραιότητα και να μη προχωρήσει σε παράτολμες πράξεις. Ως εκ τούτου, παράγοντες, όπως το να απευθυνθεί σε άλλους για υποστήριξη, αν νιώσει ότι τη χρειάζεται, η προσπάθεια διασφάλισης όσο το δυνατόν πιο ασφαλούς πλαισίου για όλους τους εμπλεκόμενους και η γνώση σε ποιες δομές να απευθυνθεί για περαιτέρω υποστήριξη θα βοηθήσουν σημαντικά στην όσο το δυνατόν πιο ανώδυνη και άμεση αποκλιμάκωση της συγκεκριμένης συνθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.3.β Η προσέγγιση 5'D του «Ενεργού Παρατηρητή»

Σε αυτήν την υποενότητα θα παρουσιαστεί λεπτομερέστερα η προσέγγιση 5'D του «Ενεργού Παρατηρητή», η οποία αποτελεί ένα από τα πιο κοινά εργαλεία αγγλόφωνων παρεμβάσεων του «Ενεργού Παρατηρητή» και απαριθμεί πέντε δεξιότητες που μπορούν να αξιοποιηθούν από τους παρευρισκόμενους για να παρέμβουν σε δυνητικά επικίνδυνες καταστάσεις:

- Απόσπαση της προσοχής (Distract): Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για άμεση παρέμβαση, ένας έμμεσος τρόπος προσέγγισης, όπως η απόσπαση προσοχής, μπορεί να συμβάλει στη διαχείριση και ενδεχομένως και στην αποκλιμάκωση ενός περιστατικού έμφυλης βίας. Η απόσπαση προσοχής του θύτη ενδέχεται να δώσει στο θύμα την ευκαιρία να απομακρυνθεί. Ένα παράδειγμα παρέμβασης με τη χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου που μπορεί να ακολουθήσει ένα άτομο που γίνεται μάρτυρας σε κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας είναι να προσποιηθεί ότι έχει χαθεί και να ζητήσει οδηγίες για κάπου. Η απόσπαση της προσοχής είναι ένας λεπτός και δημιουργικός τρόπος παρέμβασης.
- Παρέμβαση μέσω εκπροσώπου (Delegate): Αυτή η μορφή παρέμβασης περιλαμβάνει την αξιοποίηση άλλων ατόμων στην κοινότητα, ώστε το άτομο που τυγχάνει να είναι μάρτυρας σε ένα περιστατικό έμφυλης βίας να μη νιώσει μόνο του και να προβούν από κοινού σε αξιολόγηση της κατάστασης. Έτσι, σε περίπτωση που δυσκολεύεται να παρέμβει άμεσα ή αισθάνεται ότι δε μπορεί να διαχειριστεί την κατάσταση το ίδιο αποκλειστικά για οποιονδήποτε λόγο, είναι χρήσιμο να ζητήσει από άλλους παρευρισκόμενους βοήθεια ή να απευθυνθεί σε κάποια επίσημη αρχή, όπως η Αστυνομία, ή σε κάποιο εκπρόσωπο αυτής, όπως η ασφάλεια ενός καταστήματος για να διασφαλίσει την απαραίτητη υποστήριξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- Άμεση παρέμβαση (Direct): Δεδομένου ότι οι συνθήκες είναι ασφαλείς για ένα άτομο που τυχαίνει να παρευρίσκεται σε μία εν δυνάμει συνθήκη έμφυλης βίας, αυτός ο τρόπος αποτελεί την πιο άμεση παρέμβαση για την αποκλιμάκωση της συγκεκριμένης συνθήκης και την αποτροπή να ενταθεί περισσότερο. Αυτός ο τρόπος παρέμβασης χρειάζεται από μεριάς του υποψήφιου «Ενεργού Παρατηρητή» σταθερό τόνο στη φωνή και απόλυτα κατανοητό μήνυμα προς το θύτη. Επιπλέον μπορεί να δώσει την ευκαιρία στο θύμα να απεμπλακεί με ασφάλεια από μία κατάσταση. Σε αυτή τη μορφή της παρέμβασης, θα πρέπει λαμβάνεται υπόψη ότι προέχει η παροχή βοήθειας προς το θύμα από την όποια αντιπαραβολή με το θύτη
- «Καθυστερημένη» παρέμβαση (Delay): Καθώς κάποιες φορές, οι συνθήκες διεξαγωγής μίας συνθήκης έμφυλης βίας μπορεί να μην επιτρέπουν την άμεση παρέμβαση. Σε αυτές τις περιπτώσεις η παρέμβαση έγκειται στο να απευθυνθούμε στο θύμα, αφού έχει τελειώσει το προαναφερθέν γεγονός, να μάθουμε τι βοήθεια χρειάζεται και να του παρέχουμε τη στήριξή μας, όπως το να τους συνοδεύσουμε στον προορισμό τους ή να μείνουμε μαζί τους για λίγο. Επιπλέον, μπορούμε να τους ενημερώσουμε προς κάποια κατεύθυνση) για τους αρμόδιους Φορείς παροχής υποστήριξης σε τέτοιες περιπτώσεις καθώς και για τους τρόπους καταγγελίας.
- Καταγραφή του περιστατικού (Document): Αν ένας παρευρισκόμενος σε περιστατικό έμφυλης βίας, παρατηρήσει ότι κάποιος άλλος έχει παρέμβει και δείχνει να αποκλιμακώνεται η ένταση της κατάστασης, μπορεί να προχωρήσει σε καταγραφή του περιστατικού. Θα πρέπει όμως πάντα κάποιος που αποφασίζει να πράξει προς αυτήν την κατεύθυνση να μην ξεχνάει δύο βασικούς παράγοντες: πριν προχωρήσει στην καταγραφή, να αξιολογήσει τη συγκεκριμένη συνθήκη ώστε να είναι σίγουρος ότι δε βάζει σε κίνδυνο την προσωπική του ασφάλεια και δεύτερον, να ρωτήσει το θύμα τι θέλει να κάνει με τη συγκεκριμένη καταγραφή. Η δημοσιοποίηση της καταγραφής ενός περιστατικού έμφυλης βίας, χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος, μπορεί να βλάψει ακόμα περισσότερο παρά να ωφελήσει το θύμα, εκθέτοντας το σε διάφορες μορφές παρενόχλησης ή να προκαλέσει την εμπλοκή των αρχών επιβολής του νόμου ή των θεσμικών διαδικασιών, ακόμη και όταν αυτό δεν αποτελεί επιθυμία του ατόμου που ζημιώθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.4 Στρατηγικές για την απόκριση σε διαφορετικούς τύπους καταστάσεων

Στη συγκεκριμένη ενότητα θα εστιάσουμε στις στρατηγικές διαχείρισης περιστατικών έμφυλης βίας προκειμένου να συμβάλουμε, με την παρέμβαση μας, σε όσο το δυνατόν αμεσότερη και πιο ανώδυνη και ασφαλή (ειδικά για το θύμα) αποκλιμάκωση της συγκεκριμένης συνθήκης.

4.4.α Κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού

Η παρέμβαση κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού έμφυλης βίας μπορεί να αποβεί μοιραία για την εξέλιξη της συγκεκριμένης συνθήκης καθώς και για την ασφάλεια των εμπλεκόμενων και για αυτό θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και χωρίς παρορμητικό τρόπο.

Αρχικά, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, πρέπει ένα άτομο που αποφασίζει να παρέμβει σε κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας, να έχει επιβεβαιώσει ότι δε θα ρισκάρει την προσωπική του ασφάλεια, μέσα από διερεύνηση και αξιολόγηση της συγκεκριμένης συνθήκης στην οποία τυγχάνει να είναι μάρτυρας. Πιο συγκεκριμένα, θα ήταν χρήσιμο, πριν παρέμβει σε οποιαδήποτε αντίστοιχη κατάσταση, να προσπαθήσει να απαντήσει σε ερωτήσεις όπως: είναι σίγουρο ότι δεν απειλείται η προσωπική του ασφάλεια και ότι δεν κινδυνεύει η σωματική ακεραιότητα του θύματος; φαίνεται απίθανο να κλιμακωθεί η κατάσταση; Ειδικά, ο άμεσος τρόπος παρέμβασης συνίσταται εφόσον οι παραπάνω ερωτήσεις τυγχάνουν καταφατικής απάντησης. Ακόμα, δε θα πρέπει να διστάσει να καλέσει σε βοήθεια γιατί, πολλές φορές, η αντιμετώπιση ανάλογων περιστατικών, μαζί με άλλους αποτελεί πιο ασφαλή επιλογή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Εφόσον έχει διασφαλιστεί ο παραπάνω παράγοντας, η επέμβαση κατά τη διάρκεια του περιστατικού έγκειται στις ακόλουθες ενέργειες και σημεία τα οποία χρήζουν προσοχής:

- Υιοθετήστε ξεκάθαρο τόνο και τρόπο για να αναφέρετε τη διαφωνία σας με τη συγκεκριμένη συμπεριφορά ή στάση του θύτη. Δεδομένου ότι η όποια παρέμβαση αποσκοπεί στην καταπράυνση της έντασης της κατάστασης και την άμεση απομάκρυνση του θύματος από το χώρο και στη μεταφορά του σε ασφαλές μέρος, θα πρέπει να θυμάστε να αποφύγετε να κλιμακώσετε την κατάσταση και να εξαγριώσετε το θύτη περισσότερο. Προς αυτή την κατεύθυνση, η χρήση α' ενικού μπορεί να βοηθήσει γιατί με αυτόν τον τρόπο δείχνετε να εστιάζετε στα προσωπικά σας συναισθήματα που προκαλούνται από τη συγκεκριμένη συμπεριφορά και όχι να ασκείτε κριτική στο θύτη. Για να εκφραστεί η διαφωνία απέναντι στη συμπεριφορά του θύτη με όσο το δυνατόν πιο ανώδυνο τρόπο, θα μπορούσε, ακόμα, να γίνει επίκληση στις κοινωνικές νόρμες ή στο φιλικό ενδιαφέρον που μπορεί να έχετε απέναντι του (σε περίπτωση που έχετε πιο προσωπική σχέση με το θύτη) .
- Αξιοποιήστε τη «γλώσσα του σώματος»: Η «γλώσσα του σώματος» μπορεί να αποτελέσει «εργαλείο» για να εκφράσετε τη δυσαρέσκεια ή την ενόχληση σας απέναντι σε μία κατάσταση. Κάποιες φορές, μέσω υιοθέτησης μίας αυστηρής έκφρασης του σώματος ή του προσώπου μπορεί να μη χρειάζεται να ειπωθεί λεκτικά η διαφωνία απέναντι σε μία συνθήκη έμφυλης βίας.
- Δώστε στους άλλους να καταλάβουν ότι τους παρακολουθείτε. Εφόσον νιώσετε ασφαλής, διακόψτε μια έντονη συμπεριφορά, πλησιάστε το θύμα και ρωτήστε το αν χρειάζεται βοήθεια και αν μπορείτε να κάνετε κάτι για εκείνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.4.β Μετά το περιστατικό

Κάποιες φορές, σε περιπτώσεις που το περιβάλλον δεν είναι ασφαλές, ενδέχεται η διαχείριση ενός περιστατικού έμφυλης βίας να είναι πιο ωφέλιμο να γίνει μετά τη λήξη του. Όμως, ακόμα και μετά το πέρας του εν λόγω περιστατικού, ο τρόπος αντιμετώπισής του από έναν παρευρισκόμενο σε αυτό, μπορεί να είναι κρίσιμης σημασίας τόσο για την υποστήριξη του θύματος όσο και για τη σταδιακή καλλιέργεια διαφορετικής αντιμετώπισης και λειτουργικότερης παρέμβασης απέναντι σε αντίστοιχα περιστατικά.

Η παροχή υποστήριξης στο θύμα έμφυλης βίας, ειδικότερα αν υπάρχουν προσωπικές σχέσεις μεταξύ αυτού και του εν δυνάμει «Ενεργητικού Παρατηρητή» ενδέχεται να προκαλέσει πληθώρα συναισθημάτων στο δεύτερο, συμπεριλαμβανομένου του άγχους για το ποιος θα είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος παροχής βοήθειας προς το θύμα.

- Πλησιάστε το άτομο που υπέστη κάποιου είδους βία ή παρενόχληση και ρωτήστε το πώς μπορείτε να βοηθήσετε σε ένα ιδιωτικό πλαίσιο. Μην ξεχνάτε ότι η κατάσταση που βίωσε το θύμα δεν είναι εύκολη αλλά ούτε και αποδεκτή, γι' αυτό και μη διστάσετε να το προσεγγίσετε, τηρώντας στάση ενσυναίσθησης και συμπόνιας, μετά το πέρας του περιστατικού, και να προσφέρετε την υποστήριξη σας, αν το επιθυμεί. Επιπλέον, διερευνήστε τη δυνατότητα να το συνοδέψετε σε ένα μέρος όπου θα είστε και οι δύο ασφαλείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- Επιτρέψτε στο θύμα να μιλήσει σχετικά με το περιστατικό, εφόσον το επιθυμεί και ακούστε το με κατανόηση και συμπόνοια. Αποφύγετε να το πιέσετε να μοιραστεί παραπάνω πληροφορίες ή λεπτομέρειες από εκείνες που το ίδιο θέλει και να είστε πολύ προσεκτικοί στις εκφράσεις που θα χρησιμοποιήσετε, κατά τη συνομιλία σας, ώστε να μην του δημιουργηθούν αισθήματα αυτοκατηγορίας. Θα πρέπει να θυμάστε ότι η ευθύνη για το όποιο περιστατικό βίας ή παρενόχλησης επιβαρύνει πάντα το θύτη και ποτέ το θύμα.
- Μην πιέσετε το θύμα να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη καταγγελίας ή αναφοράς του περιστατικού, αν δεν το επιθυμεί ή δε νιώθει έτοιμο. Ένα άτομο που υπέστη κάποιας μορφής βία μπορεί να αισθάνεται ανίσχυρο ή ανήμπορο, αμέσως μετά τη λήξη του εν λόγω περιστατικού, γι' αυτό και πρέπει να αποφεύγεται οποιαδήποτε πράξη που να του δημιουργήσει μεγαλύτερο ψυχικό και συναισθηματικό βάρος. Επιπλέον, μη προχωρήσετε σε καταγγελία του περιστατικού στην Αστυνομία, χωρίς τη συναίνεση του θύματος. Αυτό που θα μπορούσατε να κάνετε, σε μία αντίστοιχη συνθήκη, είναι να ενημερώσετε το θύμα σχετικά με τους τρόπους που μπορεί να κάνει καταγγελία του περιστατικού και τους Φορείς στους οποίους μπορεί να απευθυνθεί και σε περίπτωση που επιθυμεί να πράξει κάτι τέτοιο ή/ και θέλει να ζητήσει ιατρική βοήθεια, να προτείνετε να το συνοδεύσετε μέχρι εκεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.5. Τα οφέλη των «Ενεργών Παρατηρητών» και ο ρόλος τους στη δημιουργία μιας θετικής και χωρίς αποκλεισμούς κοινότητας

Γιατί, όμως, η αντίδραση ενός «Ενεργού Παρατηρητή» και η απόφαση του εν τέλει να παρέμβει σε μια συνθήκη έμφυλης βίας έχει τόση σημασία και έχει γίνει αντικείμενο πληθώρας ερευνητικών μελετών;

Η έγκαιρη παρέμβαση, πριν την κλιμάκωση μίας ανάλογης συνθήκης, μπορεί να δράσει με τρόπο καταλυτικό αλλά και πιο ασφαλή για όλους τους εμπλεκόμενους.

- Αρχικά, τα θύματα δεν κατακλύζονται από επιπλέον αρνητικά συναισθήματα όπως αγανάκτηση για τη μη παρέμβαση των παρευρισκόμενων αλλά και απόγνωση και ματαιότητα ότι αυτό που βιώνουν δεν πρόκειται να αλλάξει γιατί κανείς δεν αντιδράσει σε αυτό.
- Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στους θύτες να αντιληφθούν ότι η συμπεριφορά τους δε γίνεται και δεν είναι αποδεκτή από το κοινωνικό σύνολο και θα τους επιφέρει συνέπειες.
- Τρίτον, οι υπόλοιποι παρευρισκόμενοι μπορούν να παραδειγματιστούν και να ενεργοποιηθούν, αναλαμβάνοντας δράση προς την αντιμετώπιση και αποκλιμάκωση του περιστατικού έμφυλης βίας.
- Τέλος, δίνεται η δυνατότητα να καλλιεργηθεί και αναπτυχθεί μια κουλτούρα αμοιβαίου σεβασμού, υγιών σχέσεων και αμοιβαίας παροχής βοήθειας και υποστήριξης όταν παρίσταται ανάγκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

4.3 Υποστηρικτικές Δομές

Σε αυτήν την ενότητα θα γίνει μία σύντομη παρουσίαση των κύριων Υποστηρικτικών Δομών σχετικά με ζητήματα έμφυλης βίας:

- ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Αποτελεί τον αρμόδιο κυβερνητικό φορέα για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς. Η Γ.Γ.Ι.Φ είναι αυτοτελής Δημόσια Υπηρεσία και στις αρμοδιότητες της έγκεινται η προώθηση και πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής.

- ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ Ε.Ε.Τ.Α.Α

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, στο πλαίσιο του "Εθνικού Προγράμματος για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010 - 2013", με Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού, Διαχείρισης και Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων δράσεων του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΣΥΔΕ - ΥΠΕΣ) και με χρηματοδότηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 - 2013" (ΕΠΔΜ), προωθεί τη δημιουργία ολοκληρωμένου Δικτύου Δομών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, το οποίο περιλαμβάνει δεκατέσσερα (14) Συμβουλευτικά Κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, καθώς και είκοσι πέντε (26) Συμβουλευτικά Κέντρα Δήμων και δέκα εννέα (19) Ξενώνες Φιλοξενίας Δήμων της χώρας που επιλέχθηκαν βάσει πληθυσμιακών και γεωγραφικών κριτηρίων. Στόχος του Δικτύου είναι η παροχή υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους για την πρόληψη και καταπολέμηση των σημαντικότερων μορφών έμφυλης βίας (ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, trafficking).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Συνδεδειγμένο ιστορικό των δομών αποτελεί η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, η οποία έχει ήδη συμπληρώσει ένα χρόνο επιτυχημένης λειτουργίας με περισσότερες από 5000 κλήσεις. Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), με την ιδιότητα του Συντονιστή Δικαιούχου, υποστηρίζει τη δημιουργία και λειτουργία των παραπάνω αυτοδιοικητικών δομών. Στο πλαίσιο αυτό:

- δημιούργησε τα κατάλληλα πρότυπα και μεθοδολογικά εργαλεία για την άμεση, ορθολογική και αποτελεσματική ανταπόκριση των Δήμων στο διαχειριστικό πλαίσιο χρηματοδότησης του έργου, τόσο κατά το στάδιο της Ένταξης των Έργων όσο και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου
- παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη για το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και εφαρμογή του Έργου και έχει αναπτύξει, για το λόγο αυτό, ηλεκτρονική δέσμη συνεργασίας και συμβουλευτικό γραφείο υποστήριξης των δομών (help desk)
- πραγματοποιεί τεχνικές συσκέψεις σε τακτά χρονικά διαστήματα
- δημιούργησε Βάση Δεδομένων, η οποία θα συλλέγει στοιχεία από όλες τις δομές, τα οποία αφορούν τις εξυπηρετούμενες γυναίκες θύματα βίας και τα στελέχη τα οποία εργάζονται στις δομές
- συνέταξε Οδηγό Δικτύωσης των Δομών
- εκπονεί Πρότυπο Σχέδιο Βιωσιμότητας των Δομών και υποστηρίζει τους Δικαιούχους Δήμους ως προς την εκπόνηση των δικών τους Σχεδίων Βιωσιμότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Στην Ελλάδα το Γ.Κ. (Γυναικείο Κίνημα) είχε συρρικνωθεί πριν από την είσοδο της χώρας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, λόγω της δικτατορίας που κυβερνούσε τη χώρα την τελευταία 4ετία. Κατά τη διάρκεια της Γερμανο-ιταλικής κατοχής το Κίνημα αναβίωσε, φυσικά στα πλαίσια των στόχων της εθνικής αντίστασης, η οποία υπήρξε ιδιαίτερα δραστήρια στην Ελλάδα κατά την χρονική περίοδο 1940-45. Έχει μείνει στην ιστορία του τόπου το ξεσήκωμα 200.000 γυναικών, που το Μάρτιο του 1943 διαδήλωσαν στο κέντρο της Αθήνας και κατάφεραν να ματαιώσουν την επιστράτευση των Ελλήνων ανδρών που είχαν εξαγγείλει οι Αρχές κατοχής. Στα χρόνια που ακολουθούν τον εμφύλιο πόλεμο δεν μπορεί να γίνεται λόγος για συλλογικούς αγώνες. Μόνο μετά πάροδο 15 χρόνων από την έκρηξή του, συγκεκριμένα το 1961, γίνεται η πρώτη προσπάθεια για συλλογική δράση των γυναικών. Το Γ.Κ. λοιπόν αρχίζει ουσιαστικά τη δράση του από το 1975. Το 1999, η οργάνωση ΚΔΓ υλοποιεί ένα πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ και, με την ευκαιρία αυτή, ιδρύει ένα δίκτυο των οργανώσεων που ασχολούνται με όλες τις μορφές της ανδρικής βίας κατά των γυναικών σε όλη την επικράτεια, με έδρα την Αθήνα: συνολικά 50 οργανώσεις και ομάδες, αλλά και άτομα, γίνονται μέλη του. Το 2004, το ελληνικό εθνικό παρατηρητήριο για τη βία κατά των γυναικών αποτελείται αφενός από το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των γυναικών» (τομέας ΜΚΟ) και αφετέρου από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας και το ΚΕΘΙ, δηλ. το Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας (τομέας κυβερνητικός). Στην Ελλάδα, ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, το οποίο είχε συνταχθεί από στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών, υπήρχε ήδη από το 1997. Αυτό το σχέδιο δεν εφαρμόστηκε ποτέ (το 2016 τα επόμενα στοιχεία).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Στο μεταξύ, η Γενική Γραμματεία Ισότητας υπέγραψε τη σύμβαση για τη δημιουργία του Εθνικού Παρατηρητήριου και τη διάθεση του ποσού των 15.000 €. Η ίδρυση του Εθνικού Παρατηρητήριου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών εξαγγέλθηκε κατά τη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκής Ένωσης), από τον Υπουργό Εσωτερικών και Δημοσίας Διοίκησης στις 31 Μαΐου 2003. Αποστολή του Παρατηρητήριου είναι:

- Να παρακολουθεί τις δραστηριότητες της κυβέρνησης σε σχέση με τις δεσμεύσεις της και την κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών.
- Να υπογραμμίζει τα λάθη στις πολιτικές και τις βασικές δεσμεύσεις, κυρίως δείχνοντας πού βρίσκονται τα εμπόδια.
- Να γνωστοποιεί τα κριτικά και επείγοντα σημεία, να αναζητά και να διαμορφώνει τις συστάσεις πάνω στις οποίες θα δραστηριοποιείται.
- Να ετοιμάζει, στα πλαίσια του ρόλου του ως ανεξάρτητου συνασπισμού των γυναικείων ΜΚΟ, την εθνική έκθεση για τη βία κατά των γυναικών.
- Πλέον το έργο του Εθνικού Παρατηρητηρίου έχει αναλάβει το Υπουργείο Εσωτερικών με το Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ισότητα των Φύλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου. Ο Συνήγορος μεσολαβεί σε περιπτώσεις διάκρισης. Στην κατηγορία των διακρίσεων εντάσσονται οι ακόλουθες υποκατηγορίες:

- *Άμεση διάκριση:* Όταν ένα πρόσωπο για λόγους φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση.
- *Έμμεση διάκριση:* Όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα με ένα από τα παραπάνω προστατευόμενα χαρακτηριστικά, σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξής του είναι πρόσφορα και αναγκαία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- *Παρενόχληση:* Όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με ένα από τα παραπάνω προστατευόμενα χαρακτηριστικά, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.
- *Σεξουαλική παρενόχληση:* Όταν εκδηλώνεται οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.
- *Διάκριση λόγω σχέσης:* Η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός προσώπου λόγω της στενής του σχέσης με πρόσωπο ή πρόσωπα με ένα από τα παραπάνω προστατευόμενα χαρακτηριστικά.
- *Διάκριση λόγω νομιζόμενων χαρακτηριστικών:* Η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός προσώπου που εικάζεται ότι διαθέτει ένα από τα παραπάνω προστατευόμενα χαρακτηριστικά.
- *Πολλαπλή διάκριση:* Οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός ή περιορισμός σε βάρος προσώπου, βασίζεται σε περισσότερους από έναν από τους ανωτέρω λόγους.
- *Άρνηση εύλογων προσαρμογών:* για τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση νοείται ως διάκριση. Εύλογες προσαρμογές είναι οι απαραίτητες και κατάλληλες τροποποιήσεις, ρυθμίσεις και ενδεδειγμένα μέτρα, που απαιτούνται σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να διασφαλιστεί για τα άτομα με αναπηρίες ή χρόνιες παθήσεις, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και δεν επιβάλλουν δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος στον εργοδότη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4Ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900

Υπηρεσία εθνικής εμβέλειας που δίνει τη δυνατότητα στις γυναίκες θύματα βίας ή σε τρίτα πρόσωπα να επικοινωνήσουν άμεσα με ένα φορέα αντιμετώπισης της έμφυλης βίας. Τη γραμμή στελεχώνουν ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι που παρέχουν άμεση βοήθεια σε έκτακτα και επείγοντα περιστατικά βίας σε 24ωρη βάση, 365 μέρες το χρόνο. Ταυτόχρονα υπάρχει δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας των γυναικών μέσω της διεύθυνσης e-mail: sos15900@isotita.gr.

Για περισσότερες λεπτομέρειες για τις αρχές και τον τρόπο λειτουργίας της Γραμμής SOS 15900 παρακαλούμε πατήστε [εδώ](#).

- Η Γραμμή SOS 15900 απευθύνεται σε γυναίκες που:
- υφίστανται σωματική κακοποίηση
- υφίστανται ψυχολογική, συναισθηματική ή λεκτική βία
- υφίστανται οικονομική βία
- έχουν υποστεί βιασμό ή απόπειρα βιασμού
- έχουν υπάρξει θύματα πορνείας ή trafficking
- έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία, σε κοινωνικό χώρο, στην οικογένεια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Και παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Ενημέρωση σε πολίτες και φορείς, σχετικά με θέματα όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.
- Πληροφόρηση για ζητήματα ισότητας των φύλων.
- Ψυχοκοινωνική συμβουλευτική σε περιστατικά που απαιτούν άμεση ψυχολογική και κοινωνική στήριξη και σχετίζονται με βία κατά των γυναικών.
- Παραπομπή περιστατικών σε Ξενώνες, σε Συμβουλευτικά Κέντρα κατά της βίας, σε Υπηρεσίες Υγείας, και άλλους συνεργαζόμενους φορείς.

Οι σύμβουλοι της Γραμμής:

- προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής, επιδεικνύοντας συναισθηματική κατανόηση και προσφέροντας ανακούφιση στις γυναίκες.
- τηρούν το απόρρητο της συμβουλευτικής κι ενημερώνουν τη συμβουλευόμενη ότι τηρούνται οι κανόνες της εχεμύθειας.
- ενθαρρύνουν τις γυναίκες να βγουν από την απομόνωση, να κατανοήσουν ότι δεν είναι μόνες και ότι δεν ευθύνονται για τη βία που υφίστανται.

Σκοπός των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι η ενδυνάμωση των γυναικών και η επανάκτηση της αυτοεκτίμησής τους ώστε να μπορέσουν να αναλάβουν την ευθύνη της επαγγελματικής, προσωπικής και οικογενειακής τους ζωής και να πάρουν οι ίδιες τις καλύτερες αποφάσεις για το μέλλον τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- ΕΘΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ SOS 1056

Η αναγνωρισμένη ως «Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή SOS 1056» λειτουργεί από «Το Χαμόγελο του Παιδιού» και είναι στη διάθεση κάθε παιδιού και ενήλικα για την παροχή υποστήριξης σε θέματα που τους απασχολούν.

Ο Σύλλογος «ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ», είναι Σύλλογος εθελοντικός, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Κύριο μέλημά του είναι να προασπίσει τα δικαιώματα των παιδιών καθημερινά, 24 ώρες την ημέρα, 365 ημέρες το χρόνο. Να εξασφαλίσει τα απαραίτητα για τη σωματική, ψυχική και πνευματική ισορροπία τους. Ειδικότερα παρέχει:

- Υπηρεσίες για όλα τα παιδιά στην Ελλάδα ανεξάρτητα από εθνικότητα και θρήσκευμα.
- Δράσεις πρόληψης για όλα τα παιδιά στην Ελλάδα για την αποφυγή των φαινομένων Βίας, των περιστατικών Εξαφάνισης καθώς και την παροχή ιατρικών προληπτικών εξετάσεων.
- Δράσεις παρέμβασης για παιδιά θύματα κάθε μορφής Βίας, Παιδιά που εξαφανίζονται, Παιδιά με προβλήματα Υγείας, Παιδιά που ζουν ή απειλούνται να βρεθούν σε κατάσταση Φτώχειας.
- Δράσεις θεραπείας για παιδιά θύματα κάθε μορφής Βίας.

Η Γραμμή 1056 διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση φαινομένων Βίας που αντιμετωπίζουν τα παιδιά (Σωματική, Σεξουαλική & Ψυχολογική Κακοποίηση, Παραμέληση, Bullying, Παράνομη διακίνηση & εμπορία).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Η Γραμμή 1056 είναι στελεχωμένη αποκλειστικά από εξειδικευμένους Κοινωνικούς Λειτουργούς και Ψυχολόγους και διαθέσιμη πανελλαδικά, 24ώρες το 24ωρο, 365 ημέρες το χρόνο.

Οι κλήσεις προς την Γραμμή 1056 είναι δωρεάν από σταθερό και κινητό τηλέφωνο, για κλήση από καρτοτηλέφωνο ΔΕΝ απαιτείται τηλεκάρτα, ενώ η κλήση από καρτοκινητά δεν απαιτεί διαθέσιμες μονάδες.

Μέσω της «Εθνικής, Τηλεφωνικής Γραμμής SOS 1056» παρέχονται οι εξής υπηρεσίες:

- Λήψη ανώνυμων και επώνυμων καταγγελιών για παιδιά σε κίνδυνο (κακοποίηση, trafficking, ασυνόδευτα παιδιά).
- Ενεργοποίηση διαδικασιών για την άμεση παροχή προστασίας παιδιών σε κίνδυνο (επιτόπια παρέμβαση).
- Ενεργοποίηση διαδικασιών για τη φροντίδα παιδιών που έχουν κακοποιηθεί και βρίσκονται στα νοσοκομεία (μεταβατικό στάδιο).
- Διαχείριση αιτημάτων φιλοξενίας κακοποιημένων παιδιών στα 14 Σπίτια του Οργανισμού.
- Παροχή κατευθύνσεων για κάθε θέμα και τη διασύνδεση με άλλες υπηρεσίες.
- Κινητοποίηση εθελοντών δοτών αίματος και αιμοπεταλίων.

Για την υλοποίηση των παραπάνω στη διάθεσή της Γραμμής όλο το 24ωρο βρίσκονται τα οχήματα άμεσης Επέμβασης και οι Κινητές Ιατρικές Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και νεογνά και παιδιά, που διαθέτει ο Οργανισμός.

Δίνοντας έμφαση στην επικοινωνία με τα παιδιά και τους εφήβους, πέρα από την επικοινωνία μέσω τηλεφώνου, δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά, να «μιλήσουν» μέσω: Email, Chat και Social Media.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Σε υλικοτεχνικό επίπεδο η Γραμμή 1056 είναι εξοπλισμένη με τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα και λογισμικό και λειτουργεί σε 4 διασυνδεδεμένα τηλεφωνικά κέντρα σαν 1. Αυτό εξασφαλίζει μέγιστο χρόνο αναμονής κάθε κλήσης τα 12sec.

Τα τηλεφωνικά Κέντρα της Εθνικής Γραμμής για τα Παιδιά SOS 1056 βρίσκονται:

- Αθήνα (Μαρούσι και Καρέας)
- Θεσσαλονίκη
- Πάτρα

Αξίζει να σημειωθεί ότι «Το Χαμόγελο του Παιδιού» θέλοντας να διασφαλίσει την απρόσκοπτη λειτουργία της Γραμμής 1056 κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες διαθέτει και ένα τηλεφωνικό κέντρο Έκτακτης Ανάγκης στο Δ.Α.Α. Ελ. Βενιζέλος.

«Το Χαμόγελο του Παιδιού» λειτουργεί τη Γραμμή SOS 1056 από το 1997, ενώ το 2007 η Γραμμή αναγνωρίστηκε ως Εθνική Γραμμή για τα Παιδιά.

• ΞΕΝΩΝΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στο Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013, της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων δεσπόζουσα θέση καταλαμβάνει η δημιουργία 14 Ξενώνων Φιλοξενίας θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας από τους Δήμους, που εδρεύουν στις Πρωτεύουσες των Περιφερειών (στην Αττική: Αθήνα και Πειραιάς).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Η ανάπτυξη του Δικτύου Ξενώνων Φιλοξενίας στοχεύει στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών - θυμάτων βίας και των παιδιών τους. Οι Ξενώνες παρέχουν στις γυναίκες-θύματα έμφυλης βίας και στα ανήλικα τέκνα τους ασφαλή διαμονή, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη, από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, και διευκολύνουν την πρόσβαση σε νομικές συμβουλές με την παραπομπή στα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών της ΓΓΙΦ και των Ο.Τ.Α. ά βαθμού. Οι Ξενώνες λειτουργούν καθημερινά, σε εικοσιτετράωρη βάση και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Το Δίκτυο λειτουργεί συμπληρωματικά της Τηλεφωνικής Γραμμής SOS 15900, του Πανελλήνιου Δικτύου Συμβουλευτικών Κέντρων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (14 Δομές) και των Συμβουλευτικών Κέντρων των Δήμων (25 Δομές).

Οι Ξενώνες στελεχώνονται, κατ' ελάχιστον, από : α) μία/ένα σύμβουλο κοινωνικής στήριξης, β) μία/ένα σύμβουλο ψυχολογικής υποστήριξης, γ) μία/ένα παιδαγωγό ή παιδοψυχολόγο, δ) μία/ένα υπάλληλο διοικητικής υποστήριξης, ε) ικανό αριθμό φυλάκων και στ) γενικό βοηθητικό προσωπικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Στους Ξενώνες του παρόντος παραπέμπονται γυναίκες – θύματα έμφυλης βίας με πρωτοβουλία των Συμβουλευτικών Κέντρων Γυναικών, των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων και των Υπηρεσιών του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.). Οι Φορείς του προηγούμενου εδαφίου, διαβιβάζουν το συντομότερο δυνατόν το ιστορικό των κακοποιημένων γυναικών στο επιστημονικό προσωπικό του οικείου Ξενώνα. Το τελευταίο προβαίνει στη δημιουργία φακέλου για έκαστο περιστατικό και εισηγείται στην Ομάδα Διοίκησης Έργου του οικείου Ξενώνα την παραμονή των γυναικών ή μη σε αυτόν, με σκοπό τη λήψη σχετικής απόφασης από το τελευταίο.

Η διαμονή των γυναικών – θυμάτων έμφυλης βίας και των ανήλικων τέκνων τους στον Ξενώνα έχει μεταβατικό και προσωρινό χαρακτήρα. Η μέγιστη διάρκειά της ορίζεται στους τρεις μήνες και δύναται να παραταθεί για τρεις (3) ακόμη μήνες με απόφαση της Διοίκησης, έπειτα από σχετική εισήγηση του επιστημονικού προσωπικού. δύναται να παραταθεί για τρεις (3) ακόμη μήνες με απόφαση της Διοίκησης, έπειτα από σχετική εισήγηση του επιστημονικού προσωπικού.

Η δημιουργία των Ξενώνων χρηματοδοτείται από το έργο ΕΣΠΑ «Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας» που υλοποιεί η ΕΕΤΑΑ, με το ρόλο του Συντονιστή Δικαιούχου, για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

Δικαιούχοι και Φορείς Λειτουργίας είναι οι Δήμοι:

Αγρινίου, Αθηναίων, Αχαρνών, Βόλου, Ηρακλείου (Κρήτης), Θεσσαλονίκης, Ιωαννιτών, Κέρκυρας, Κοζάνης,, Κομοτηνής, Κορδελιού - Ευόσμου, Λαμιέων, Λαρισαίων, Λέσβου, Πατρέων, Πειραιώς, Ρόδου, Τρίπολης και Χανίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ metoogreece.gr

Το Κίνημα Με Τοο, ή #ΜεΤοο, μαζί με όλες τις παρόμοιες εκδοχές του ανά την υφήλιο, είναι ανεξάρτητο κοινωνικό κίνημα ενάντια στη σεξουαλική κακοποίηση και παρενόχληση, αλλά και στην κακοποίηση, βία ή/και παρενόχληση οποιασδήποτε μορφής (λεκτικής, ψυχολογικής-ψυχικής, σωματικής, εκφοβισμού εργασιακού ή μη) σε ανήλικους και ενήλικες, που δρα κυρίως μέσω της προτροπής δημοσιοποίησης των περιστατικών στα κοινωνικά δίκτυα. Το ελληνικό Κίνημα του Με Τοο αφορά τη δημοσιοποίηση υποθέσεων σεξουαλικών κακοποιήσεων στην Ελλάδα από τα θύματα. Ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2020 και πήρε μεγαλύτερη έκταση τον Ιανουάριο του 2021, ύστερα από τη δημόσια αφήγηση της αθλήτριας Σοφίας Μπεκατώρου της σεξουαλικής επίθεσης που είχε δεχτεί πολλά χρόνια πριν (1998), από μέλος της Ελληνικής Ιστιοπλοϊκής Ομοσπονδίας. Τις αποκαλύψεις της Μπεκατώρου, συνόδευσε ένα κύμα επιδοκιμασίας και συμπαραστάσης που εκδηλώθηκε κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων και των ΜΜΕ.

Το metoogreece.gr είναι μια ιστοσελίδα της Πολιτείας που θα συλλέγει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για θέματα σεξουαλικής παρενόχλησης, κακοποίησης και εξουσιαστικής βίας και τις δράσεις καταπολέμησής τους.

• **ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ**

Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης συνιστάται και συγκροτείται σε κάθε Α.Ε.Ι. Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων ως συμβουλευτικό όργανο του Ιδρύματος και των οργάνων διοίκησής του. Αποστολή της Επιτροπής είναι η προώθηση της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων με βάση το φύλο, την φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την κατάσταση υγείας/αναπηρίας, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας και σε όλες τις διαδικασίες και δραστηριότητες της ακαδημαϊκής ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

Η Επιτροπή συμβάλλει στην πρόληψη και αντιμετώπιση κάθε είδους διακρίσεων και στην πρόληψη και αντιμετώπιση του σεξισμού, της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε είδους παρενοχλητικής συμπεριφοράς στο ίδρυμα.

Η Επιτροπή είναι εννεαμελής και αποτελείται από έξι (6) μέλη Δ.Ε.Π., ένα (1) μέλος Ε.Ε.Π. ή Ε.ΔΙ.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π., έναν (1) διοικητικό υπάλληλο και έναν (1) φοιτητή. Τα μέλη της έχουν τριετή θητεία και ορίζονται ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που δημοσιεύει ο Πρύτανης. Ο Πρύτανης δύναται, με απόφασή του, να αντικαθίσταται κατά την άσκηση της αρμοδιότητας του προηγούμενου εδαφίου από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη. Οι υποψηφιότητες αξιολογούνται από τριμελή επιτροπή που συγκροτεί η Σύγκλητος, η οποία συντάσσει πίνακα κατάταξης και τον υποβάλλει ως εισήγηση στη Σύγκλητο. Η Σύγκλητος κατά την επιλογή των μελών λαμβάνει υπόψη το έργο και γενικότερα τη συνεισφορά των υποψηφίων στα πεδία της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης κάθε είδους διακρίσεων και παρενοχλητικής συμπεριφοράς.

Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- εκπονεί σχέδια δράσης για την προώθηση και διασφάλιση της ουσιαστικής ισότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές διαδικασίες του ιδρύματος και καταρτίζει ετήσια έκθεση, την οποία υποβάλλει στη Σύγκλητο και στο Συμβούλιο Διοίκησης,
- εισηγείται στα αρμόδια όργανα μέτρα για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων, την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε είδους παρενοχλητικής συμπεριφοράς,
- παρακολουθεί και αξιολογεί την πορεία υλοποίησης των ανωτέρω μέτρων και των αποτελεσμάτων τους και εισηγείται την τροποποίηση, αναθεώρηση ή συμπλήρωσή τους,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ»

- παρέχει ενημέρωση και επιμόρφωση στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα σχετικά με την ισότητα των φύλων, των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων και την καταπολέμηση κάθε είδους διακρίσεων, την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε είδους παρενοχλητικής συμπεριφοράς,
- προωθεί την εκπόνηση προγραμμάτων σπουδών και τη διενέργεια σεμιναρίων και διαλέξεων που εστιάζουν στη μελέτη του φύλου, των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, της καταπολέμησης των διακρίσεων και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε είδους παρενοχλητικής συμπεριφοράς,
- προωθεί την εκπόνηση μελετών και ερευνών σχετικά με θέματα που σχετίζονται με το πεδίο της αρμοδιότητάς της,
- καταγράφει τις αναφορές και καταγγελίες για περιστατικά διακριτικής μεταχείρισης και σεξουαλικής παρενόχλησης ή παρενόχλησης λόγω φύλου και τις διαβιβάζει στα αρμόδια όργανα, η) παρέχει συνδρομή προς θύματα διακρίσεων, σεξουαλικής παρενόχλησης και παρενοχλητικής συμπεριφοράς, όταν καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση ή παρενόχληση.

Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων δύναται να υποστηρίζεται στο έργο της από Μονάδα του Ιδρύματος για την υλοποίηση των σχεδίων δράσης παρ. 1, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος.

Με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Α.Ε.Ι. ρυθμίζονται ειδικότερα τα θέματα προώθησης της ισότητας των φύλων, καταπολέμησης των διακρίσεων και υποστήριξης των θυμάτων διακριτικής μεταχείρισης και σεξουαλικής παρενόχλησης από την Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ορολογίες, Σωματική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, [Add a subheading](#)

Physical Violence, Council of Europe, <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/physical-violence>

Ορολογίες, Σεξουαλική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, <https://diotima.org.gr/orologies/#1549452012069-c3c70db5-51cd>

Sexual Violence, Council of Europe, <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/sexual-violence>

Ορολογίες, Ψυχολογική/ Συναισθηματική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, [Add a subheading](#)

Psychological violence, Council of Europe, <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/psychological-violence>

Ορολογίες, Ψυχολογική/ Συναισθηματική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, [Add a subheading](#)

Ορολογίες, Λεκτική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, [Add a subheading](#)

Forms of violence, European Institute for Gender Equality, <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/forms-of-violence>

Ορολογίες, Οικονομική Βία, Διοτίμα, Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, [Add a subheading](#)

Cycle of Violence, Wilson J.K., Wiley Online Library, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781118929803.ewac0083#:~:text=Abstract,incident%2C%20and%20the%20honeymoon%20phase>

Χανδρά, Α. Μ. (2019). Συνέντευξη με δυο έργα τέχνης και οκτώ συμβούλους τηλεφωνικών γραμμών στήριξης για το φαινόμενο της Ενδοοικογενειακής βίας και της γυναικείας κακοποίησης. [Add a subheading](#)

Κύκλος της βίας, Λιάφου Β., W.I.N. HELLAS- Διεθνής Υποστήριξη Γυναικών, [Add a subheading](#)

w

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Why Abuse Survivor

s Stay Silent, PsychCentral, <https://psychcentral.com/health/silent-about-abuse>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Avoiding Victim Blaming, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action, <https://stoprelationshipabuse.org/educated/avoiding-victim-blaming/>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Why Family Members Take Sides in Sexual Abuse, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/lib/reasons-family-members-side-with-sexual-abusers>

Why do Domestic Violence Victims Stay Silent?, OrentLaw Offices,

<https://www.orentcriminallaw.com/blog/domestic-violence-victims-stay-silent/>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Why do Domestic Violence Victims Stay Silent?, OrentLaw Offices,

<https://www.orentcriminallaw.com/blog/domestic-violence-victims-stay-silent/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Why Abuse Survivors Stay Silent, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/health/silent-about-abuse>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Why Family Members Take Sides in Sexual Abuse, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/lib/reasons-family-members-side-with-sexual-abusers>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Barriers to Leaving an Abusive Relationship, The Center for Relationship Abuse Awareness, Education & Action,

<https://stoprelationshipabuse.org/educated/barriers-to-leaving-an-abusive-relationship/>

Why do Domestic Violence Victims Stay Silent?, OrentLaw Offices,

<https://www.orentcriminallaw.com/blog/domestic-violence-victims-stay-silent/>

Why Family Members Take Sides in Sexual Abuse, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/lib/reasons-family-members-side-with-sexual-abusers>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Why Abuse Survivors Stay Silent, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/health/silent-about-abuse>

BHortensius R, de Gelder B. From Empathy to Apathy: The Bystander Effect Revisited. *Curr Dir Psychol Sci.* 2018 Aug;27(4):249-256. doi: 10.1177/0963721417749653. Epub 2018 Aug 1. PMID: 30166777; PMCID: PMC6099971.

Bystander effect, APA Dictionary of Psychology, American Psychological Association, <https://dictionary.apa.org/bystander-effect>

Bystander Effect, Psychology Today,

<https://www.psychologytoday.com/us/basics/bystander-effect>

Bystander effect, Encyclopedia Britannica,

<https://www.britannica.com/topic/bystander-effect>

Confusion of responsibility, APA Dictionary of Psychology, American Psychological Association

The Diffusion of Responsibility Concept in Psychology (Why Being Part of a Group May Reduce Our Sense of Responsibility), K. Cherry, verywellmind,

<https://www.verywellmind.com/what-is-diffusion-of-responsibility-2795095>

Bystander Effect and Diffusion of Responsibility, U. Emeghara, Social Psychology, SimplyPsychology,

<https://www.simplypsychology.org/bystander-effect.html#diffuse>

Understanding the Bystander Effect, S. Marie, PsychCentral,

<https://psychcentral.com/health/bystander-effect>

We Are All Bystanders, J. March & D. Keltner, Great Good Magazine- Science-Based Insights for a meaningful life,

https://greatergood.berkeley.edu/article/item/we_are_all_bystanders

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, <https://www.realsimple.com/work-life/life-strategies/bystander-effect>

We Are All Bystanders, J. March & D. Keltner, Great Good Magazine- Science-Based Insights for a meaningful life,

https://greatergood.berkeley.edu/article/item/we_are_all_bystanders

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Be an active bystander, Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct, Prevention & Support Initiative, University of Cambridge, <https://www.breakingthesilence.cam.ac.uk/prevention-support/be-active-bystander#:~:text=Research%20shows%20that%20bystander%20intervention,has%20the%20potential%20to%20occur.>

Bystander Intervention, Rise Above the Pack (community safety campaign delivered in the city of Adelaide, in South Australia, created and delivered by YWCA Australia (Adelaide Region) and funded through a one-year Crime Prevention grant from the South Australian Attorney-General's Department), <https://riseabovethepack.com.au/bystander-intervention>

Bystander Effect, Psychology Today, Bystander Effect | Psychology Today
Bystander Intervention, Rise Above the Pack (community safety campaign delivered in the city of Adelaide, in South Australia, created and delivered by YWCA Australia (Adelaide Region) and funded through a one-year Crime Prevention grant from the South Australian Attorney-General's Department), <https://riseabovethepack.com.au/bystander-intervention/>

Active Bystanders, Definition & Philosophy, <https://web.mit.edu/bystanders/definition/index.html>

Bystander Intervention, Rise Above the Pack (community safety campaign delivered in the city of Adelaide, in South Australia, created and delivered by YWCA Australia (Adelaide Region) and funded through a one-year Crime Prevention grant from the South Australian Attorney-General's Department), <https://riseabovethepack.com.au/bystander-intervention/>

Becoming an active bystander, Support & Resources, Equality & Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

Bystander Intervention, The Rockefeller University (Science for the benefit of humanity), <https://www.rockefeller.edu/education-and-training/bystander-intervention/>

Bystander Intervention Tip Sheet, Public Interest Directorate, Health Equity, American Psychological Association, Bystander intervention tip sheet (apa.org)

Be an active bystander, Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct, Prevention & support initiatives, University of Cambridge, Be an active bystander | Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct (cam.ac.uk)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bystander Intervention, The Rockefeller University (Science for the benefit of humanity), <https://www.rockefeller.edu/education-and-training/bystander-intervention/>

Bystander Intervention Tip Sheet, Public Interest Directorate, Health Equity, American Psychological Association, Bystander intervention tip sheet (apa.org)

Be an active bystander, Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct, Prevention & support initiatives, University of Cambridge, Be an active bystander | Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct (cam.ac.uk)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

The Bystander Effect Can Happen to Anyone—Here's How to Avoid It, H. Hong, Real Simple, Life, Life Strategies, What Is the Bystander Effect? How to Avoid Being a Passive Witness (realsimple.com)

5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document, Laurier- Inspiring Lives, Student Life, Centre for Student Equity, Diversity and Inclusion, 5Ds: Direct, Delegate, Delay, Distract and Document | Students - Wilfrid Laurier University (wlu.ca)

Be an active bystander, Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct, Prevention & Support Initiative, University of Cambridge, <https://www.breakingthesilence.cam.ac.uk/prevention-support/be-active-bystander#:~:text=Research%20shows%20that%20bystander%20intervention,has%20the%20potential%20to%20occur>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Becoming an active bystander, Support& Resources, Equality& Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

Be an active bystander, Breaking the silence - preventing harassment and sexual misconduct, Prevention & Support Initiative, University of Cambridge, <https://www.breakingthesilence.cam.ac.uk/prevention-support/be-active-bystander#:~:text=Research%20shows%20that%20bystander%20intervention,has%20the%20potential%20to%20occur>

Becoming an active bystander, Support& Resources, Equality& Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

Active bystander strategies, Toolkit, Training Module, Higher Education Internationalisation and Mobility, Research projects, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, Active bystander strategies : Toolkit : ... : Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER) : University of Sussex

Bystander Intervention Toolkit, American Friends Service Committee, Bystander Intervention Toolkit | American Friends Service Committee (afsc.org)

Becoming an active bystander, Support& Resources, Equality& Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

Active bystander strategies, Toolkit, Training Module, Higher Education Internationalisation and Mobility, Research projects, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, Active bystander strategies : Toolkit : ... : Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER) : University of Sussex

Becoming an active bystander, Support& Resources, Equality& Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

Bystander Intervention Toolkit, American Friends Service Committee, Bystander Intervention Toolkit | American Friends Service Committee (afsc.org)

Active bystander strategies, Toolkit, Training Module, Higher Education Internationalisation and Mobility, Research projects, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, Active bystander strategies : Toolkit : ... : Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER) : University of Sussex

Bystander Intervention Toolkit, American Friends Service Committee, Bystander Intervention Toolkit | American Friends Service Committee (afsc.org)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ways to Help Someone and Be an Active Bystander, Prevention Engagement, Addressing Sexual Violence & Sexual Harassment, Berkeley- University of California, <https://svsh.berkeley.edu/prevention-engagement/ways-help-someone-and-be-active-bystander>

Active bystander strategies, Toolkit, Training Module, Higher Education Internationalisation and Mobility, Research projects, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, Active bystander strategies : Toolkit : ... : Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER) : University of Sussex

Ways to Help Someone and Be an Active Bystander, Prevention Engagement, Addressing Sexual Violence & Sexual Harassment, Berkeley- University of California, <https://svsh.berkeley.edu/prevention-engagement/ways-help-someone-and-be-active-bystander>

Becoming an active bystander, Support& Resources, Equality& Inclusion Unit, Becoming an active bystander - Equality and Inclusion Unit (leeds.ac.uk)

Bystander Intervention Toolkit, American Friends Service Committee, Bystander Intervention Toolkit | American Friends Service Committee (afsc.org)

Ways to Help Someone and Be an Active Bystander, Prevention Engagement, Addressing Sexual Violence & Sexual Harassment, Berkeley- University of California, <https://svsh.berkeley.edu/prevention-engagement/ways-help-someone-and-be-active-bystander>

Ways to Help Someone and Be an Active Bystander, Prevention Engagement, Addressing Sexual Violence & Sexual Harassment, Berkeley- University of California, <https://svsh.berkeley.edu/prevention-engagement/ways-help-someone-and-be-active-bystander>

Bystander Intervention Toolkit, American Friends Service Committee, Bystander Intervention Toolkit | American Friends Service Committee (afsc.org)

Ways to Help Someone and Be an Active Bystander, Prevention Engagement, Addressing Sexual Violence & Sexual Harassment, Berkeley- University of California, <https://svsh.berkeley.edu/prevention-engagement/ways-help-someone-and-be-active-bystander>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Be an Active Bystander, UMass, University of Massachusetts Amherst, Be an Active Bystander | UMass | UMass Amherst

Active Bystanders, Definition & Philosophy,
<https://web.mit.edu/bystanders/definition/index.html>

Active Bystanders, Definition & Philosophy,
<https://web.mit.edu/bystanders/definition/index.html>

Be an Active Bystander, UMass, University of Massachusetts Amherst, Be an Active Bystander | UMass | UMass Amherst

Be an Active Bystander, UMass, University of Massachusetts Amherst, Be an Active Bystander | UMass | UMass Amherst

Σύσταση-Σκοπός-Αντικείμενο, Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, Σύσταση-Σκοπός-Αντικείμενο - Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (isotita.gr)

Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), Δομές για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών-ΕΕΤΑΑ (eetaa.gr)

Εθνικό Παρατηρητήριο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, Πρώτη εθνική έκθεση της Ελλάδας, Νοέμβριος 2004, Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο,

http://www.gender.panteion.gr/gr/didaktiko_pdf/Ekthesi_Paratiritirioy_Gia_Tin_Antimetopisi_Tis_Vias_Kata_Twn_Gynaikwn.pdf

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων για το χρονικό διάστημα 2021-2025, Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/12/ΕΣΔΙΦ-2021-2025.pdf>

Διακρίσεις, Θεματικές Ενότητες, Συνήγορος του Πολίτη- Ανεξάρτητη Αρχή, <https://www.synigoros.gr/el/category/diakriseis>

Η ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900, www.womensos.gr, <https://womensos.gr/15900-24ori-tilefoniki-grammi/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1056 - Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή SOS, Εθνικοί αριθμοί έκτακτης ανάγκης, Υγειονομική περίθαλψη, Οδηγός για την Ελλάδα, Your Europe- gov.gr, Active Bystanders, Definition & Philosophy,

<https://web.mit.edu/bystanders/definition/index.html>

Ξενώνες Φιλοξενίας Δήμων, Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας, , Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ),

https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_xenones

Άρθρο 23 – Λειτουργία Ξενώνων φιλοξενίας γυναικών – θυμάτων έμφυλης βίας, Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, Δικτυακός Τόπος Διαβουλεύσεων, Υπουργείο Εσωτερικών, Active Bystanders, Definition & Philosophy,

<https://web.mit.edu/bystanders/definition/index.html>

Ξενώνες Φιλοξενίας Δήμων, Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας,, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ),

https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_xenones

Άρθρο 23 – Λειτουργία Ξενώνων φιλοξενίας γυναικών – θυμάτων έμφυλης βίας, Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, Δικτυακός Τόπος Διαβουλεύσεων, Υπουργείο Εσωτερικών,

<http://www.opengov.gr/yres/?p=5574>

Ξενώνες Φιλοξενίας Δήμων, Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας,, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ),

https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_xenones

Κίνημα Me Too, Βικιπαίδεια, [https://el.wikipedia.org/wiki/Κίνημα Me Too](https://el.wikipedia.org/wiki/Κίνημα_Me_Too)

Ελληνικό Me Too, Βικιπαίδεια, [https://el.wikipedia.org/wiki/Ελληνικό Me Too](https://el.wikipedia.org/wiki/Ελληνικό_Me_Too)

Χρειάζεσαι βοήθεια; METOO GREECE, <https://metoogreece.gr/>

Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων, Επιτροπές, Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, <https://www.uom.gr/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εισαγωγική άσκηση

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι πιο ευαισθητοποιημένοι και πιο «ανοιχτοί» να <u>συζητήσουν</u> σχετικά με την έμφυλη βία, τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης της
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Εξοικείωση με τις διαφορετικές εκφάνσεις της έμφυλης βίας• Ενδυνάμωση της ενσυναίσθησης• Ενίσχυση του πιο «ανοιχτού» τρόπου αντιμετώπισης της διαφορετικότητας• Συνειδητοποίηση του ρόλου των προσωπικών βιωμάτων στην αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες Α4, μαρκαδόροι, <u>σπινό</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	1 ώρα
Κοινό- στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφή της δραστηριότητας

- Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ολιγομελείς ομάδες. (διάρκεια: 5')
- Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και διαμοιράζεται το υλικό. (διάρκεια: 5')
- Ζητείται από τον κάθε συμμετέχοντα να καταγράψει μια πρόταση που αντικατοπτρίζει για αυτόν την έννοια της έμφυλης βίας και στη συνέχεια, να παρουσιάσει στην ομάδα τη σκέψη του αλλά και τους λόγους που επέλεξε τη συγκεκριμένη πρόταση(διάρκεια: 15')
- Έπειτα η κάθε ομάδα θα συσκεφτεί ώστε να επιλέξει 1 πρόταση που αντικατοπτρίζει το σύνολο της ομάδας και να απαντήσει στις ερωτήσεις που θα μοιραστούν, σχετικά με τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες τους όσον αφορά τη διαχείριση της έμφυλης βίας, τις σχετικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στο εργασιακό/ προσωπικό περιβάλλον τους και τους παράγοντες στην κοινότητα που περιορίζουν ή/και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στη ζωή, την εργασία ή τις δραστηριότητές τους και την πρόταση λύσεων σχετικά με τους προαναφερθέντες περιοριστικούς παράγοντες (διάρκεια: 20')
- Στη συνέχεια, ένας εκπρόσωπος παρουσιάζει τα ευρήματα της κάθε ομάδας. (διάρκεια: 10')
- Συζήτηση ανατροφοδότησης (10')

Απολογισμός

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους και να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:

- Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;
- Ποια πιστεύετε ότι μπορεί να είναι τα πρώτα βήματα υλοποίησης για τις λύσεις που προτείνετε;
- Γιατί πιστεύετε, ότι υπάρχουν οι περιοριστικοί παράγοντες που αναφέρατε παραπάνω;
- Νιώθετε πιο ευαλωτοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;
- Νιώθετε ότι εμπλουτίσατε τις γνώσεις σας;
- Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έμφυλη διάκριση≠Έμφυλη βία- Ο ρόλος των κοινωνικών στερεοτύπων

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το διαχωρισμό μεταξύ έμφυλης διάκρισης και έμφυλης βίας και πώς η πρώτη οδηγεί στη δεύτερη
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Εξοικείωση με την έννοια έμφυλη διάκριση με βάση το φύλο• Κατανόηση του ρόλου των κοινωνικών στερεοτύπων στην καλλιέργεια των έμφυλων διακρίσεων• Εξοικείωση με την έννοια έμφυλη βία• Δυνατότητα διάκρισης μεταξύ των δύο εννοιών• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Καταπολέμηση προσωπικών προκαταλήψεων
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, <u>στιλό</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	1 ώρα
Κοινό- στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφή της δραστηριότητας

Προετοιμασία:

- Σύντομη παρουσίαση (και καταγραφή) σχετικών με το ρόλο των δύο φύλων κοινωνικών στερεοτύπων (15')
- Διαχωρισμός των ατόμων σε ομάδες (5'), με έμφαση στην ίση κατανομή των δύο φύλων σε ολιγομελείς ομάδες και διαμοιρασμός απαραίτητου οδηγιών και υλικού προς χρήση

Κύρια δραστηριότητα (διάρκεια 25'):

- Οι συμμετέχοντες, μεμονωμένα, καλούνται να σκεφτούν ένα περιστατικό έμφυλης διάκρισης που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε περιστατικό έμφυλης βίας
- Στη συνέχεια, καλούνται να επιλέξουν, να συμφωνήσουν και να καταγράψουν σε κόλλα Α4 ποιο από τα προτεινόμενα περιστατικά θα επεξεργαστούν και στη συνέχεια, θα παρουσιάσουν
- Μετά την καταγραφή του περιστατικού, θα κληθούν να αναφέρουν ποια κοινωνικά στερεότυπα πιστεύουν ότι έχουν συμβάλει στην ύπαρξη και καλλιέργεια της προαναφερόμενης έμφυλης διάκρισης και ποιες θα είναι οι συνέπειες του συγκεκριμένου περιστατικού σε ατομικό επίπεδο (στο άτομο που το υφίσταται) αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο

Συζήτηση (15')

Απολογισμός

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους και να παρέχουν επικοινωνιακή ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:

- Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;
- Πώς αντιμετωπίζατε τα κοινωνικά στερεότυπα, πριν έρθετε εδώ; Νιώθετε να έχει αλλάξει η αντιμετώπισή σας, μετά την παρακολούθηση της συγκεκριμένης ενότητας;
- Νιώθετε πιο ευαίσθητοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;
- Νιώθετε ότι εμπλουτίσατε τις γνώσεις σας;
- Αντιλαμβάνεστε τη διαφορά μεταξύ των δύο εννοιών;
- Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αναγνώριση μορφών Έμφυλης Βίας

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σημάδια εκδήλωσης έμφυλης βίας
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Εξοικείωση με τις μορφές έμφυλης βίας• Εμπέδωση των βασικών μορφών έμφυλης βίας• Αναγνώριση κάποιων λιγότερο «τρανταχτών» μορφών έμφυλης βίας ως τέτοιων, όπως η Οικονομική και η Διαδικτυακή
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, <u>στιλό</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	1,5 ώρα
Κοινό- στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

<p>Περιγραφή της δραστηριότητας</p>	<ul style="list-style-type: none">• Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ολιγομελείς ομάδες. (διάρκεια: 5')• Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και <u>διαμοιράζεται</u> το υλικό. (διάρκεια: 5')• Η κάθε ομάδα σκέφτεται από κοινού και καταγράφει δράσεις που πιστεύει ότι ανήκουν στην έμφυλη βία (διάρκεια: 15')• τη συνέχεια, ένας εκπρόσωπος παρουσιάζει τα ευρήματα της κάθε ομάδας. (διάρκεια: 10')• Ακολουθεί ομαδική συζήτηση και καταγραφή σε flipchart των βασικών μορφών έμφυλης βίας και ένταξη των προαναφερόμενων περιστατικών στις βασικές κατηγορίες των μορφών έμφυλης βίας (20')• Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής προτείνει μερικά παραδείγματα λιγότερο «<u>τρανταχτών</u>» μορφών έμφυλης βίας, σε ποια από τις παραπάνω βασικές κατηγορίες έμφυλης βίας ανήκει και γιατί δεν προτάθηκε πρωτύτερα (20')• Συζήτηση ανατροφοδότησης (15')
<p>Απολογισμός</p>	<p>Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους και να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:</p> <ul style="list-style-type: none">• Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;• Ποιες μορφές δε σας ήρθαν στο μυαλό ως μορφές έμφυλης βίας και γιατί πιστεύετε ότι έγινε αυτό;• Νιώθετε πιο ευαισθητοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;• Νιώθετε ότι <u>εμπλουτίσατε</u> τις γνώσεις σας;• Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Βελτίωση αναγνώρισης συγκεκριμένων ενδείξεων και συμπτωμάτων που να υποδεικνύουν ότι ένας νέος είναι θύμα ή θύτης έμφυλης βίας

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω της ανταλλαγής απόψεων και βιωματικών εμπειριών
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν (περισσότερο) τα συμπτώματα που ενδεχομένως υποδεικνύουν έναν πιθανό θύτη ή θύμα της έμφυλης βίας
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης,• Ενίσχυση της παρατηρητικότητας• Ενδυνάμωση της ενσυναίσθησης• Εμπλουτισμός γνώσεων• Ανάπτυξη δεξιοτήτων παροχής βοήθειας σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες Α4, μαρκαδόροι, στυλό
Διάρκεια δραστηριότητας	1,5 ώρα
Κοινό-Στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

<p>Περιγραφή της δραστηριότητας:</p> <p>Οδηγίες</p>	<ul style="list-style-type: none">■ Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε αλληγομελείς ομάδες, (διάρκεια: 5')■ Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και <u>διαμοιράζεται</u> το υλικό. (διάρκεια: 5')■ Ακολουθεί μία σύντομη παρουσίαση των ενδείξεων που πιθανόν <u>επιδηλώνουν</u> ότι κάποιος είναι θύμα ή θύτης έμφυλης βίας (διάρκεια: 10')■ Κάθε άτομο από κάθε ομάδα θα κληθεί να σκεφτεί και να μοιραστεί ένα άτομο που έχει και που έχει πέσει θύμα ή ήταν ο θύτης της έμφυλης βίας (αν γνωρίζετε σε ένα συμβάν και τα 2 άτομα είναι πιο ωφέλιμο) (διάρκεια: 5')■ Στη συνέχεια, μοιράζεται με την ομάδα, τον τρόπο που το έμαθε (αν την έμαθε από το θύμα ή το θύτη), μετά από πόσο καιρό το έμαθε, καθώς και την αντιμετώπιση που είχαν το θύμα ή/ και ο θύτης από τον κύκλο του (διάρκεια: 10').■ Ακολουθεί καταγραφή όπου οι συμμετέχοντες, με βάση την παραπάνω παρουσίαση, αναζητούν και σημειώνουν πιθανές ενδείξεις του ατόμου με το οποίο σχετίζονται (είτε το θύμα είτε ο θύτης), που να φανερώνουν τη συγκεκριμένη συνθήκη και αν τους είχαν προβληματίσει, όταν <u>είχαν</u> εκδηλωθεί. (διάρκεια: 15')■ Παρουσιάζουν τα ευρήματά τους στη συζήτηση που ακολουθεί (διάρκεια: 15')■ Ακολουθεί συζήτηση ανατροφοδότησης (διάρκεια: 10')
<p>Απολογισμός</p>	<p>Οι ερωτήσεις αυτές μετά την ομαδική συζήτηση θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να οργανώσουν την σκέψη τους.</p> <ul style="list-style-type: none">■ Πως σας φάνηκε η συγκεκριμένη δραστηριότητα;■ Τι συνασθήματα σας προκάλεσε με την ολοκλήρωσή της;■ Νιώθετε ότι έχετε εμπλουτίσει τις δεξιότητές σας στο συγκεκριμένο ζήτημα;■ Νιώθετε ότι μπορείτε να αναγνωρίσετε πιο άμεσα τυχόν ύποπτες ενδείξεις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόκριση σε περιστατικά έμφυλης βίας

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους απόκρισης σε περιστατικά έμφυλης βίας και θα αποκτήσουν εξοικείωση με την έννοια «πρώτες ψυχολογικές βοήθειες» (PFA)
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Αναγνώριση διαφορετικών τύπων απόκρισης σε περιστατικά έμφυλης βίας και κατανόησης λειτουργικού τρόπου <u>χρησιμοποίησης</u> τους ανάλογα με την εκάστοτε συνθήκη• Δυνατότητα διάκρισης μεταξύ των δύο εννοιών• Εμπέδωση των βασικών μορφών έμφυλης βίας• Κατανόηση της ένταξης της Οικονομικής και της Διαδικτυακής βίας ως μορφών έμφυλης βίας• Αναγνώριση κάποιων λιγότερο <u>«τρανιταχτών»</u> μορφών έμφυλης βίας ως τέτοιων
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, <u>στιλά</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	1,5 ώρα
Κοινό-στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελαντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

<p>Περιγραφή της δραστηριότητας</p>	<ul style="list-style-type: none">■ Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ολιγομελείς ομάδες. (διάρκεια: 5')■ Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και <u>διαμοιράζεται</u> το υλικό. (διάρκεια: 5')■ Η κάθε ομάδα σκέφτεται από κοινού και καταγράφει αντιδράσεις που πιστεύει ότι ανήκουν στην έμφυλη βία (διάρκεια: 15')■ Στη συνέχεια, ένας εκπρόσωπος παρουσιάζει τα ευρήματα της κάθε ομάδας. (διάρκεια: 10')■ Ακολουθεί ομαδική συζήτηση και καταγραφή σε Πίτσαρτ των βασικών μορφών έμφυλης βίας και ένταξη των προαναφερόμενων περιστατικών στις βασικές κατηγορίες των μορφών έμφυλης βίας (20')■ Μετά από αυτό, ο εκπαιδευτής προτείνει μερικά παραδείγματα λιγότερο «<u>τρανταχτών</u>» μορφών έμφυλης βίας, σε ποια από τις παραπάνω βασικές κατηγορίες έμφυλης βίας ανήκει και γιατί δεν προτάθηκε πρωτίτερα (20')■ Συζήτηση ανατροφοδότησης (15')
<p>Απολογισμός</p>	<p>Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους, και να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;■ Ποιες μορφές δε σας ήρθαν στο μυαλό ως μορφές έμφυλης βίας και γιατί πιστεύετε ότι έγινε αυτό;■ Νιώθετε πιο ευαίσθητοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;■ Νιώθετε ότι <u>εμπλουτίσατε</u> τις γνώσεις σας;■ Εκκληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αναγνώριση και αντιμετώπιση της έμφυλης διάκρισης σε μειονοτικές ομάδες- LGBTQIA+ κοινότητα/ Καταπολέμηση προσωπικών στερεοτυπικών αντιλήψεων

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια της δυνατότητας αντιμετώπισης καταστάσεων έμφυλης βίας σε μειονοτικές ομάδες, και κυρίως στην <u>LGBTQIA+</u> κοινότητα
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται πιο αποτελεσματικά τις προσωπικές στερεοτυπικές τους αντιλήψεις απέναντι στη διαφορετικότητα.
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης,• Ενδυνάμωση της ενσυναίσθησης• Εμπλουτισμός γνώσεων• Ανάπτυξη δεξιοτήτων παροχής βοήθειας σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη (<u>LGBTQIA+</u> κοινότητα)• Απαλοιφή στερεοτυπικών αντιλήψεων• Εξοικείωση με την έννοια της συμπερίληψης
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, στυλό
Διάρκεια δραστηριότητας	60 λεπτά
Κοινό- Στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφή της δραστηριότητας-Οδηγίες

- Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ολιγομελείς ομάδες. (Σημείωση: Ο διαχωρισμός των ομάδων θα ήταν καλό να γίνει έτσι ώστε η κάθε ομάδα να συμπεριλαμβάνει άτομα τόσο με θετικές όσο και με αρνητικές απόψεις ως προς το συγκεκριμένο θέμα). (διάρκεια: 5')
- Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και διαμοιράζεται το υλικό. (διάρκεια: 5')
- Οι συμμετέχοντες καλούνται να αναλογιστούν και να καταγράψουν (ανώνυμα) τις σκέψεις τους σχετικά με την LGBTQIA+ κοινότητα. Στη συνέχεια, και αφού συγκεντρωθούν όλες οι απαντήσεις, ο εκπαιδευτής διαβάζει κάποιες απ' αυτές, με τυχαία επιλογή. (διάρκεια:10')
- Έπειτα, οι συμμετέχοντες καλούνται να σκεφτούν ένα κοντινό τους άτομο (αδελφά/ή , παιδί, φίλο/η) που τους ανακοινώνει ότι ανήκει στην LGBTQIA+ κοινότητα και να καταγράψουν τι συναισθήματα τους προξένησε αυτή η ανακοίνωση και αν διαφοροποίησε τα συναισθήματα που ένιωσαν παραπάνω για την LGBTQIA+ κοινότητα. (Σημείωση: Κατά προτίμηση να είναι ίσως από τα πιο κοντινά τους άτομα για να μπορέσει να λειτουργήσει έντονα το συναίσθημα της αγάπης. Ίσως αν κάποιος από τους συμμετέχοντες ανήκει στην LGBTQIA+ κοινότητα και αισθάνεται άνετα να το πει, θα βοηθούσε πολύ την ομάδα.) (διάρκεια: 10')
- Στη συνέχεια, τους ζητείται να διερευνήσουν και να μοιραστούν με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες ποια θα ήταν η αντίδρασή τους αν μάθαιναν ότι το δικό τους άτομο είχε υποστεί βία λόγω της συγκεκριμένης ιδιότητάς του, πώς θα το διαχειρίζονταν και τι συναισθήματα θα τους προξενούσε. (διάρκεια: 10')

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Κλείνοντας, ακολουθεί προβολή αποσπάσματος από την εκδήλωση «I'm Positive 2022» (<https://www.youtube.com/watch?v=n0EKZQ9zVrI> που είχε γίνει στην Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση (Απόσπασμα 49:48-59:08). (διάρκεια: 10'). (Εναλλακτικά μπορεί να προβληθεί το ακόλουθο βιντεάκι που φτιάχτηκε στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, το 2019 <https://youtu.be/koc6KeQqnyY>)
- Ακολουθεί συζήτηση ανατροφοδότησης στην οποία οι συμμετέχοντες μοιράζονται τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους. (διάρκεια: 10')

Απολογισμός

Οι ερωτήσεις αυτές μετά την ομαδική συζήτηση θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να οργανώσουν την σκέψη τους:

- Πως σας φάνηκε η συγκεκριμένη δραστηριότητα;
- Τι συναισθήματα σας προκάλεσε με την ολοκλήρωσή της;
- Νιώθετε ότι έχετε αντιμετωπίσει κάπως τις όποιες προσωπικές προκαταλήψεις είχατε και είστε πιο ευαισθητοποιημένοι απέναντι στη συγκεκριμένη μειονοτική ομάδα;
- Νιώθετε ότι ήταν η δραστηριότητα μια πηγή σκέψης σχετικά με τα συναισθήματα που αισθάνονται όταν βιώνουν οποιαδήποτε μορφή έμφυλης βίας τα άτομα που ανήκουν στην LGBTQIA+ κοινότητα;
- Νιώθετε ότι έχετε ενισχύσει την ενσυναίσθησή σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αναγνώριση και αντιμετώπιση οικονομικής βίας με βάση το φύλο

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν (περισσότερο) ενδείξεις ότι κάποιος ενδεχομένως υφίσταται οικονομική βία
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης,• Ενίσχυση της <u>παρατηρικότητας</u>• Ενδυνάμωση της ενσυναίσθησης• Εμπλουτισμός γνώσεων
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, στυλό
Διάρκεια δραστηριότητας	75 λεπτά
Κοινό-Στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)
Περιγραφή της δραστηριότητας-Οδηγίες	<ul style="list-style-type: none">• Ζητείται από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν αν έχουν ακούσει ξανά τον όρο οικονομική βία και αν ναι, να αναφέρουν τι θεωρούν ότι σημαίνει. Ο εκπαιδευτής καταγράφει τους ορισμούς αυτούς σε flipchart. Έπειτα δίνει τον ορισμό και τον καταγράφει στον πίνακα. (διάρκεια: 10')• Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ολιγομελείς ομάδες. (διάρκεια: 5')• Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και <u>διαμοιράζεται</u> το υλικό. (διάρκεια: 5')• Η κάθε ομάδα καλείται να καταγράψει σε κόλλες Α4 τρόπους εκδήλωσης βίας που σχετίζονται με την οικονομική βία. (διάρκεια: 10')• Ακολουθεί ομαδική συζήτηση στην οποία η κάθε ομάδα αναφέρει τα ευρήματά της (διάρκεια: 15')• Στη συνέχεια, παρουσιάζονται μορφές οικονομικής βίας που ενδεχομένως δεν αναφέρθηκαν πιο πριν και καταγράφονται από τον εκπαιδευτή στο flipchart) (διάρκεια: 5')• Έπειτα, οι συμμετέχοντες καλούνται να σκεφτούν αν έχουν έρθει σε επαφή με κάποιο άτομο που τους έχει εκφράσει ότι έχει υποστεί κάποια από τις παραπάνω μορφές της οικονομικής βίας και τι το έχουν συμβουλέψει να κάνει και αν τώρα θα διαφοροποιούνταν οι συμβουλές που θα έδιναν και μοιράζονται τις σκέψεις με την ομάδα.. (Σημείωση: σε περίπτωση που δεν αναφερθεί ανάλογο περιστατικό, οι συμμετέχοντες μπορούν να σκεφτούν και να απαντήσουν τις ίδιες ερωτήσεις σε ένα υποθετικό σενάριο) (διάρκεια: 15')• Ακολουθεί συζήτηση ανατροφοδότησης στην οποία οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους (διάρκεια: 10')
Απολογισμός	<p>Οι ερωτήσεις αυτές μετά την ομαδική συζήτηση θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να οργανώσουν την σκέψη τους:</p> <ul style="list-style-type: none">• Πως σας φάνηκε η συγκεκριμένη δραστηριότητα;• Τι συναισθήματα σας προκάλεσε με την ολοκλήρωσή της;• Νιώθετε ότι μπορείτε να αναγνωρίσετε περισσότερο ενδείξεις που μπορεί να φανερώνουν ότι κάποιος υφίσταται οικονομική βία;• Νιώθετε ότι ήταν η δραστηριότητα μια πηγή σκέψης σχετικά με τα συναισθήματα που αισθάνονται όσοι βιώνουν την οικονομική βία;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Καλλιέργεια μιας ήπιας σειράς δεξιοτήτων (ενσυναίσθηση και συναισθηματική έκφραση)

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια καθημερινών δεξιοτήτων μέσω των ερεθισμάτων που λαμβάνουν οι νέοι από τα τραγούδια- ακούσματα τους
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να εξωτερικεύουν πιο εύκολα και ίσως και με πιο λειτουργικό τρόπο τα συναισθήματά τους, δεδομένου ότι, πολλές φορές, η εξωτερίκευση των συναισθημάτων αποτελεί μια πρόκληση για αρκετούς ανθρώπους, η τέχνη αποτελεί ένα πολύ βοηθητικό εργαλείο που μπορεί να αξιοποιηθεί προς αυτό το σκοπό.
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης ως προς την διαχείριση των συναισθημάτων• Εμπλουτισμός γνώσεων• Καλλιέργεια της ικανότητας εξωτερίκευσης των συναισθημάτων
Απαιτούμενο υλικό	Post-it, κόλλες A4, μαρκαδόροι, στυλό, flipchart
Διάρκεια δραστηριότητας	60 λεπτά
Κοινό- Στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

	αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)
Περιγραφή δραστηριότητας	<ul style="list-style-type: none">• Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε σε ολιγομελείς ομάδες. (διάρκεια: 5')• Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και <u>διαμοιράζεται</u> το υλικό. (διάρκεια: 5')• Ένα άτομο από κάθε ομάδα που θα επιλέξουν οι ίδιοι θα πρέπει να επιλέξει ένα από τα τραγούδια που του προκαλεί κάποιο είδους συναίσθημα (πχ θυμό, αισιοδοξία, λύπη)• Αφού πρώτα πει το συναίσθημα που του προκαλείται (και αν θέλει και τους λόγους) στο άκουσμα του, θα το βάλει να το ακουσουν και τα υπόλοιπα άτομα της ομάδας. (Συνολική διάρκεια για τις δύο παραπάνω δραστηριότητες: 10')• Στη συνέχεια, και αφού το ακούσουν θα γράψουν σε post-it, το πρώτο συναίσθημα που προκάλεσε σε αυτούς. (Σημείωση: Το συναίσθημα μπορεί να μην είναι το ίδιο, ωστόσο με αυτόν τον τρόπο μπορεί να λειτουργήσει το συναίσθημα της ενσυναίσθησης) (διάρκεια: 10')• Ακολουθεί ομαδική συζήτηση, στην οποία ακούγονται διαδοχικά τα τραγούδια της ομάδας, αναφέρονται από την κάθε ομάδα τα συμπεράσματα σχετικά με τα συναισθήματα που τους προκλήθηκαν. Στο τέλος του κάθε τραγουδιού, δίνονται 5' στα μέλη των υπολοίπων ομάδων να εκφράσουν τι συναίσθημα προκλήθηκε σε αυτούς από το συγκεκριμένο τραγούδι. Έτσι συνεχίζεται η διαδικασία μέχρι να ακουστεί και το τελευταίο τραγούδι. Η ομαδική συζήτηση θα κλείσει με μοίρασμα σκέψεων και συναισθημάτων από τους συμμετέχοντες σχετικά με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα (διάρκεια: 30')
Απολογισμός	<p>Οι ερωτήσεις αυτές, μετά την ομαδική συζήτηση, θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να οργανώσουν την σκέψη τους:</p> <ul style="list-style-type: none">• Πως σας φάνηκε η συγκεκριμένη δραστηριότητα;• Τι συναισθήματα σας προκάλεσε με την ολοκλήρωση της;• Νιώθετε ότι ήταν η δραστηριότητα μια πηγή σκέψης σχετικά με την εξωτερίκευση και την ανταλλαγή των συναισθημάτων με τους γύρω σας;• Νιώθετε ότι έχετε έρθει πιο κοντά στο συναίσθημα της ενσυναίσθησης;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατανόηση του στίγματος αναφοράς

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να αντιληφθούν τους λόγους για τους οποίους ένα θύμα δυσκολεύεται να αποχωρήσει από μία συνθήκη έμφυλης βίας ή/ και να αναφέρει το περιστατικό
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Εμπλουτισμός γνώσεων• Ευαισθητοποίηση και καταπολέμηση προκαταλήψεων απέναντι στη διαχείριση ενός θύματος έμφυλης βίας
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες Α4, μαρκαδόροι, <u>στυλό</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	70 λεπτά
Κοινό- στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

<p>Περιγραφή της δραστηριότητας</p>	<ul style="list-style-type: none">■ Παρουσιάζεται ένα σύντομο βίντεο (έχει δημιουργηθεί από τη Lacta, με αφορμή την 25η Νοεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών, με τίτλο: «Μη με αφήσεις ποτέ (γιατί θα σου κάνω κακό)»: Η συγκλονιστική ταινία μικρού μήκους της Lacta για τις γυναίκοκτονίες. [βίντεο]: https://www.youtube.com/watch?v=uxXPttBr8Jg (διάρκεια: 5')■ Μετά την ολοκλήρωση του βίντεο, ο εκπαιδευτής ρωτάει τους συμμετέχοντες τι συναισθήματα τους προκάλεσε αυτό που είδαν (10')■ Στη συνέχεια τους χωρίζει σε σε ολιγομελείς ομάδες, <u>διαισιάζονται</u> τα υλικά και δίνονται οι οδηγίες (διάρκεια: 10')■ Ζητείται από την κάθε ομάδα να σκεφτεί και να καταγράψει για ποιος λόγο πιστεύουν ότι το θύμα δε μπορεί να φύγει από τη συγκεκριμένη κατάσταση και να αναφέρει το περιστατικό (διάρκεια: 15')■ Στη συνέχεια, ένας εκπρόσωπος παρουσιάζει τα ευρήματα της κάθε ομάδας. (διάρκεια: 5')■ Ακολουθεί ομαδική συζήτηση και καταγραφή για τη συμπλήρωση λόγων που τυχόν δεν έχουν αναφερθεί (15')■ Συζήτηση ανατροφοδότησης (10')
<p>Απολογισμός</p>	<p>Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους και να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:</p> <ul style="list-style-type: none">■ Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;■ Ποιες Δομές δε γνωρίζατε ότι σχετιζόνταν με θέματα εμφυλής βίας;■ Νιώθετε πιο ευαίσθητοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;■ Νιώθετε ότι <u>εμπλουτίσατε</u> τις γνώσεις σας;■ Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φορείς Παραπομπής

Μέθοδος εκμάθησης	Καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσω μη τυπικής μάθησης
Σκοπός της δραστηριότητας	Στο τέλος της συγκεκριμένης άσκησης, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τους βασικούς Φορείς που σχετίζονται με διαχείριση ζητημάτων έμφυλης βίας
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none">• Καλλιέργεια κριτικής σκέψης• Εμπλουτισμός γνώσεων• Εξοικείωση με τον κάθε σχετικό με θέματα έμφυλης βίας Φορέα, το σκοπό του και τη λειτουργία του
Απαιτούμενο υλικό	Flipchart, κόλλες A4, μαρκαδόροι, <u>στιλό</u>
Διάρκεια δραστηριότητας	1 ώρα
Κοινό- στόχος	Νέοι άνθρωποι, γονείς καθώς και εργαζόμενοι που συναναστρέφονται με νέους, ή εθελοντές που έχουν την ικανότητα και την θέληση να συμβάλλουν στην πρόληψη και αποτροπή της βίας (ως «ενεργοί παρατηρητές και ενεργοί αποτροπείς»)
Αριθμός συμμετεχόντων	20 ή 25 άτομα (σε ομάδες)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφή της δραστηριότητας

- Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε 4 ομάδες των 5 ατόμων. (διάρκεια: 5')
- Στη συνέχεια, δίνονται οι οδηγίες και διαμοιράζεται το υλικό. (διάρκεια: 5')
- Ζητείται από την κάθε ομάδα να σκεφτεί και να καταγράψει όποιους Φορείς γνωρίζουν σχετικά με ζητήματα έμφυλης βίας και να γράψουν μία πρόταση σχετικά με το σκοπό και τη λειτουργία τους. (Σημείωση: αξιοποιώντας τις υπάρχουσες γνώσεις τους και όχι το Διαδίκτυο) (διάρκεια: 15')
- Στη συνέχεια, ένας εκπρόσωπος παρουσιάζει τα ευρήματα της κάθε ομάδας. (διάρκεια: 5')
- Ακολουθεί σύντομη παρουσίαση των βασικών δομών και των σχετικών με την καθεμία πληροφοριών (15')
- Συζήτηση ανατροφοδότησης (10')

Απολογισμός

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν και να οργανώσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους και να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με την ενότητα:

- Πώς σας φάνηκε η συγκεκριμένη ενότητα; Τι συναισθήματα σας προκάλεσε;
- Ποιες Δομές δε γνωρίζατε ότι σχετίζονταν με θέματα έμφυλης βίας;
- Νιώθετε πιο ευαισθητοποιημένοι/ νες απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα;
- -Νιώθετε ότι εμπλουτίσατε τις γνώσεις σας;
- Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας;

